

Delårsrapport med prognos 2 2021

**Programnämnd samhällsbyggnad - egen
verksamhet**

Beslutad av Programnämnd samhällsbyggnad, den 30 september 2021, § 140

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Förvaltningschefens bedömning och analys.....	4
2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens prognos	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	6
2.3 Förväntad utveckling	7
3. Sammanfattande iakttagelser.....	9
4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål. .	11
4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft	12
4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	17
4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	20
4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	24
4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	30
4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro.....	36
5. Analysunderlag – ekonomi.....	41
5.1 Enheternas delårsresultat och prognos	50
5.2 Intäcks- och kostnadsutveckling.....	51
5.3 Investeringar	51
6. Fem år i sammandrag.....	53
7. Indikatorlista.....	54

1. Förslag till beslut.

Nämnden bidrar i stor utsträckning till de målområden, Kommunfullmäktigemål och inriktningar som är definierade i ÖSB. Samtliga av de åtaganden som nämnden pekat ut i Verksamhetsplan 2021 är omhändertagna och pågående eller planerade.

Prognos för 2021 visar på en negativ budgetavvikelse på – 12,8 mnkr, och fördelar sig mellan Stadsbyggnad +5,1 mnkr, mark – 3,3 mnkr samt kollektivtrafiken -14,1 mnkr, varav färdtjänsten utgör -14 mnkr. Prognosen är 2,9 mnkr sämre än prognos 1, vilket beror på en något försämrad prognos inom kollektivtrafiken samt inom mark.

Prognosen för de skattefinansierade investeringarna uppgår till att 309,1 mnkr kommer nyttjas, vilket motsvarar en förbrukning på 78 % av den totala investeringsbudgeten för 2021.

Stadsbyggnads förslag till Programnämnd samhällsbyggnad

1. Programnämnd samhällsbyggnad fastställer Delårsrapport med prognos 2 för 2021.

2. Förvaltningschefens bedömning och analys

2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens prognos

Nämndens uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

Ekonomisk prognos

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet prognostiserar för 2021 en negativ budgetavvikelse på – 12,8 mnkr. Avvikelsen fördelar sig mellan Stadsbyggnad +5,1 mnkr, mark – 3,3 mnkr samt kollektivtrafiken – 14,1 mnkr, varav färdtjänsten utgör den största delen med en negativ prognos på -14 mnkr. Exklusive färdtjänsten skulle nämnden istället prognostisera en positiv budgetavvikelse på + 1,8 mnkr för 2021. Färdtjänsten har under flera år redovisat stora negativa avvikelser, och så även för 2021. Enligt prognosen ser dock den negativa avvikelsen och kostnaderna ut att minska jämfört mot föregående år, vilket främst beror på att nytt avtal med trafikentreprenörer infördes under 2020, vilket har genererat lägre kostnad per resa hittills under 2021. Kostnadsdämpningen hänförs dock även till minskat resande som en effekt av coronapandemin, men även utan denna effekt beräknas det nya avtalet generera en lägre kostnad per resa än det tidigare direktupphandlade avtalet.

Nämnden tilldelades inför budget 2021 ett effektiviseringskrav på 1 mnkr, vilket motsvarar 0,9 procent av 2021 års tilldelade budgetram. Effektiviseringskravet har hanterats och beslutade åtgärder har gett önskad effekt för 2021.

Investeringsbudget för 2021 uppgår till 380,7 mnkr varav 96,3 mnkr överfört från 2020. Under 2021 prognostiseras 309,1 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar 81 % av budgeten. Arbete har bedrivits för att anpassa Programnämnd samhällsbyggnads genomförda men ej färdigställda, pågående och planerade investeringar till de ekonomiska förutsättningar som ges utifrån kommunens finansiella mål samt utrymme för driftkostnadskonsekvenser. Inför 2021 har därför nämndens investeringsbudget reducerats i flera omgångar. Utöver det har uppföljning och rapportering av investeringar förbättrats betydligt sedan tidigare år, vilket återspeglas i en djupare analys och tydligare beskrivning av resultat och prognos för investeringarna i relation till de ekonomiska förutsättningarna, både utifrån de finansiella målen samt utrymme för driftkostnadskonsekvenser.

Nämndens uppdrag

Nämnden bidrar i stor utsträckning till de målområden, Kommunfullmäktigemål och inriktningar som är definierade i ÖSB. Samtliga av de åtaganden som nämnden pekat ut i Verksamhetsplan 2021 är omhändertagna och pågående eller planerade. Detta trots att ett ekonomiskt tufft läge krävt mycket strategiska resurser för genomlysning av ekonomi och framtagande av ekonomiska beslutsunderlag. Utöver det har strategiska resurser arbetat med handlingsplaner och riskanalyser för hantering av coronapandemin. Det påverkar nämndens förmåga att genomföra andra förändringar för att öka måluppfyllelsen.

Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet är en drivande motor i samhällsbyggnadsprocessen. Samordningen med Tekniska nämnden, Miljönämnden, Kulturnämnden och Fritidsnämnden är väldigt viktig för att omsätta samhällsbyggnadsprocessen i praktiken. Genom att samarbeta och arbeta med proaktiv översiktlig planering i bl a planprogram skapas förutsättningar för god

bostadsförsörjning. Generellt är planberedskapen inom den översiktliga planering god, men ett fortsatt intensivt och kontinuerligt arbete krävs för att säkra den framtida försörjningen av byggbar mark för bostäder, verksamheter och samhällsservice. Detta säkras via det kontinuerliga bostadsförsörjningsarbetet och analys av bostadsmarknadens utveckling.

Det pågår ett arbete med att utveckla systematiken kring arbetsplatsförsörjning till en mer likartad hantering som för bostadsförsörjningen. Det handlar om att analysera kommande behov utifrån utveckling och trender. På så vis kan nämndens verksamhet säkerställa att det även i framtiden finns byggklar mark för rätt behov och för alla typer av etableringsförfrågningar - från centralt belägna kontorshus till verksamhetsmark för allt från småföretag till storskaliga lager.

Under åren med kraftig expansion 2015-2019 har förvärvstaken till markreserven varit lägre än försäljningstakten. På kort sikt har det mindre betydelse, men på längre sikt behöver markreserven fyllas på med mer mark både inom och bortanför nuvarande översiktsplans utbyggnadsområden. Prognosen för 2021 är att vi gör fler förvärv och med större areal än på flera år.

Det finns en god kunskap om social hållbarhet inom nämndens verksamhet men en kraftsamling behövs kring sociala hållbara lösningar och trygghetsfrågor genom bredare samtal med fler samhällsbyggnadskompetenser. Arbetet med social hållbarhet och trygghet inom stadsplanering har därför intensifierats under året. Genom att samverka med akademien och kriminologiprogrammet även denna höst kan ett kunskapsutbyte ske som stärker arbetet framåt. Arbetet har även fortsatt med att utveckla grönområden i och mellan bostadsområden för att skapa möten mellan människor och höja kvaliteten på livsmiljön.

Örebro växer och det kan innebära stora förändringar i befintliga stadsmiljöer. Det är fler som ska dela på samma yta - boenden, aktörer och trafikanter. Det ställer krav på en tydligare kommunikation gentemot olika målgrupper, i syfte att skapa förståelse för de förändringar som behöver ske för att åstadkomma ett Örebro som är hållbart utifrån miljö-, framkomlighets- och attraktivitetsperspektiv. Ett fortsatt arbete pågår med att modernisera förvaltningens kommunikationsstrategi, därutöver krävs det löpande kommunikationsinsatser i olika investeringar, något som försvårats av minskat investeringsutrymme och hårdare prioriteringar.

Under året fortsätter nämndens verksamheter att utveckla och testa metoder för dialog. Syftet är att örebroare och aktörer ska känna en djupare delaktighet i stadsutveckling och veta hur de kan påverka processen. Genom ett uppstartat arbete med en strategisk plan för hur barn, unga, människor i olika livsskederna och stadsdelar kan inkluderas mer i samhällsbyggnadsprocessen stärks detta. Utöver de ordnade formerna för dialog är det viktigt att poängtera att nämndens verksamhet löpande är öppna för synpunkter och dialog med medborgaren för att förbättra sina processer.

Under våren kom goda nyheter att Örebro kommun och Stadsbyggnad rankas högt i undersökningar som "Samhällsbarometern" (medborgarundersökning) och NKI-undersökningen. I "Samhällsbarometern" fick Örebro kommun första plats i *bästa samhällsplanering* bland landets tolv största kommuner. NKI:et låg på 77, vilket är i topp bland landets största kommuner. Detta visar på att det finns väl utvecklade processer och ett strukturerat arbetssätt i verksamheten, bland annat systematisk rutinutveckling, strävan mot ständiga förbättringar samt teamarbete inom förvaltningen. När omorganisation av kommunens tjänstemannaorganisation tas fram är det viktigt att bevara och värna om dessa fungerande processer.

Förvaltningens interna utveckling har prioriterats i den mån det har varit möjligt under pandemin, även detta år. Under våren arbetades en ledarskapsutvecklingsplan fram som framförallt tar sikte på tillitsbaserat ledarskap. Det arbetet synkroniseras med det fortsatta arbetet med att stärka tillitskulturen genom Tillits- och kulturprogrammet, som är en förvaltningsspecifik värdegrund och kompletterar medarbetar- och ledarplattformarna.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

- Coronapandemin har haft liten påverkan på nämndens verksamhet och dess kapacitet att leverera på grunduppdraget. Medarbetarna jobbar fortsatt hemifrån i hög utsträckning. För kommentarer och analys se målområde 6 (kapitel 4.6).
- Vissa enstaka verksamhetsutvecklingsuppdrag fått vila, dels på grund av att några funktioner har varit utlånade till Örebro kommuns centrala stab som arbetat med att hantera coronapandemin. Geodataverksamheten har fortsatt arbetat dedikerat utifrån det stöd som kommunens krisledningsstab behövt.
- Nämnden har varit lyhörda för näringslivets behov under rådande pandemi och löpande vidtagit flera åtgärder. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har under våren varit med i arbetet för att ta fram ytterligare lättnader och stimulanser för näringslivet, speciellt i stadskärnan. I samarbete med Örebrokompaniet har Stadsbyggnad fortsatt lyfta fram Örebro som en semesterstad genom semesterprojektet. Det har också gett möjlighet via det statliga hyresstödet att underlätta för hyresgäster och arrendatorer i kundnära branscher.
- Ökade driftskostnader kopplat till att FUFAs tjänster inte kan köpas in för tillsyn och skötsel av natur- och kulturresevat. För kommentarer och analys se målområde 1 (kapitel 4.1).
- Fortsatt fokuserat arbetet för att komma i balans med färdtjänstbudgeten. Ett samarbete med Region Örebro län sker. Prognosen för 2021 ser bättre ut än föregående år. För kommentarer och analys se målområde 6 (kapitel 4.6).
- Arbetet med BRT löper på, för kommentarer och analys se målområde 4 och 5 (kapitel 4.4 och 4.5).
- Arbetet med att ta fram en trafikstrategi som ska ersätta det gällande trafikprogrammet har startats upp under året. Arbetet är igång aktivt på förvaltningen och mötena med den parlamentariska gruppen har påbörjats.
- Under våren har kommunen upplevt stora återkommande tekniska problem vilket har påverkat ärendehanteringssystem och kartprodukter. För att till viss del försöka kompensera för detta har medarbetare på bygglovsavdelningen behövt jobba ca 290 övertidstimmar, som kan jämföras med ca 150 övertidstimmar som togs ut under hela förra året. Detta för att hantera det höga ärendeinflödet och försök att hålla handläggningstider nere. Trots det kan mätningar framöver, så som NKI, påverkas. Om det kvarstår kan även arbetsbelastningen påverka måendet hos medarbetarna, vilket behöver fångas upp tidigt. Medvetenheten om detta är hög inom verksamheten och det systematiska arbetsmiljöarbetet löper på.

- Framtagandet av en vägledning för bebyggande av jordbruksmark har påbörjats för att säkerställa att det finns trygga processer i avvägningen mellan intresset av jordbruksmarkens betydelse för livsmedelsförsörjningen och andra väsentliga samhällsintressen. För kommentarer och analys se målområde 5 (kapitel 4.5).

2.3 Förväntad utveckling

År 2021 är fortsatt präglad av coronapandemin, vilket således har effekt på befolkningsökningen. Befolkningstillväxten har avstannat under 2020 och 2021 där kommun har haft en negativ utveckling fram till augusti 2021 om man ser till flyttnetto, dvs fler som flyttar från kommunen än till kommunen. Studenterna och restriktionerna kring fysisk undervisning tros vara den starkast bidragande orsaken eftersom åldersgruppen 20-29 år minskar mest. I mars prognostiserades befolkningsökningen till 1 253 invånare, den har nu reviderats till 507. Effekterna på lång sikt är fortfarande svåra att förutse, men risken finns att tappet av befolkningstillväxt under pandemin gör att tidigare prognoser inte nås när pandemin är över och restriktionerna lättar, dvs det kommer ta längre tid att uppnå tidigare prognostiserat befolkningsantal. Den nuvarande prognosen för Örebro kommun är att vid 2030 uppgår invånarantalet till 175 000, vilket är något lägre räknat än vad som uppgetts i årets Verksamhetsplan och Delårsrapport med prognos 1. Trots detta ökar Örebros befolkning, vilket innebär en positiv tillväxt som samtidigt ställer stora krav på nämnden och dess verksamheter för att klara av utmaningarna. Tillväxten innebär att kommunen behöver växa och utvecklas fysiskt med tillgång till bostäder, arbetsplatser, vårdboenden och samhällsfunktioner så som skolor, förskolor etc. Den lägre befolkningstillväxten märks dock redan idag i lägre prognoser inom lokalförsörjningen och en långsammare ökningstakt av bland annat antalet förskoleplatser. De ändrade behoven arbetas in i pågående planerings- och exploateringsprojekt. Förvaltningen har fått i uppdrag att se över effekterna av lägre befolkningsökning samt kopplingen till bostadsbyggande och kommunala markanvisningar.

Även om det råder vissa frågetecken kring flyttströmmar och befolkningsökning har den generella konjunkturen, med skjuts från stimulanser och låga räntor, bidragit till en god förutsättning för fortsatt byggande och utveckling av Örebro. Under 2021 är årstakten i antalet byggstartade bostäder lägre än ånder 2020 men sett i ett längre perspektiv är årstakten under 2021 i nivå med ett historiskt flerstårssnitt. Trots en god planreserv har hög efterfrågan på både verksamhetsmark och mark för bostadsbyggande ökat risken för att kommunen inte kan erbjuda mark i den omfattning som efterfrågas. Det beror på långa ledtider för att projektera och bygga teknisk infrastruktur som ligger under Tekniska förvaltningens uppdrag, där tiderna från antagen detaljplan till utbyggd infrastruktur är ca fyra år. Vi ser därför en risk för brist på byggklar och kommunägd bostadsmark att erbjuda marknaden för 2022 och ev. även 2023.

Nämnden ska fortsätta bidra till att minskade socioekonomiska klyftor och ojämlika livsvillkor. Detta ska kontinuerligt stärkas genom en planprocess i samverkan med andra förvaltningar i kommunen. Ökad trygghet i samhället kan på lång sikt uppnås genom integrerande och blandad bebyggelse. En ytterligare viktig faktor är den fortsatta implementeringen av Program för hållbar utveckling för att det ännu tydligare ska genomsyra nämndens arbete. En styrka i nämndens verksamhet är att systematiskt läsa ut, tolka och utföra uppdrag mot de politiska målen och inriktningarna som pekats ut i linje med Program för hållbar utveckling.

För att klara de kommande utmaningarna är det viktigt att framöver driva på innovation och grunduppdrag i en god balans. Innovation för nämnden handlar

framförallt om att våga utforska, omvärldsbevaka och testa nya arbetssätt för att förbättra sina resultat ytterligare inom grunduppdraget. En del i det som nämnden kommer fortsätta arbeta aktivt med är digitalisering för att fortsätta utveckling av Örebro som en smart stad. Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad ska fortsätta implementeras och sätta riktningen för Stadsbyggnads digitaliseringsmöjligheter och utveckling. Fokus behöver fortsätta kring att digitalisera processer så att data som skapas i ett tidigt skede ska kunna återanvändas i senare skeden i stadsbyggandet. Nämnden fortsätter även utforska möjligheten att använda AI för att automatisera processer och arbetssätt för att effektivisera och skapa möjligheter för tid till kvalitativt arbete till kommuninvånarna.

Men med ökad informationsdelning kommer även frågan om informationssäkerhet och det är viktigt att intensifiera arbetet med detta. Stadsbyggnad arbetar med informationssäkerhet utifrån Örebro kommuns riktlinjer och metodhandbok för informationssäkerhet. Målet är att nå upp till steget ”Förberedande arbete – förutsättningar och förmåga”, vilket är i linje med övriga kommunens verksamheter.

Det är viktigt för nämnden att fortsätta arbeta aktivt med att jobba mot en ekonomi i balans för färdtjänsten. Ett vidare arbete utifrån de utredningar som både kommunen och Regionen gjort behövs för att vidta ytterligare kostnadsbesparande åtgärder. Till 2022 kommer budgeten för flextrafiken att övergå till färdtjänsten då flextrafiken läggs ned. Det stärker budgeten för färdtjänsten med ca 4 mnkr.

Ett stort utvecklingsarbete har skett kopplat till att tydliggöra och strukturera upp investeringsprocessen. Det har lett till ökad kunskap, kontroll, styrning och uppföljning inom processen. Kommande åren kommer det dock krävas ett kontinuerligt fortsatt utvecklingsarbete för att hålla nere investeringsnivåerna, vilket är beroende av ett samarbete med främst Tekniska förvaltningen. Det krävs även arbete kring att stärka planering och uppföljning genom att trygga alla medarbetare som verkar i processen. Kvarvarande delar att utreda är bland annat en fristående exploaterings- investeringsekonomi från Samhällsbyggnads övriga investeringar, tydliggörande och trygghet kring principer för att överföra investeringsmedel till nästkommande år samt klargöra förutsättningar för ekonomisk hantering vid bildandet av tomträtter. Även mindre justeringar utifrån den nyligen genomförda revisionen av exploateringsverksamheten kan bli aktuella under kommande år. Utmaningen framåt kommer vara att inom det begränsade ekonomiska utrymme för investeringar kunna genomföra de investeringar som krävs för att tillgodose identifierade behov som är beslutade för respektive område.

I omvärlden har vi under året, och främst sommaren sett konsekvenser av klimatförändringar. Det har även blivit tydligare i Sverige med skyfall, översvämningar och andra extremväder. Därför är det viktigt att framöver intensifiera arbetet med att ta dessa faktorer i beaktande vid planering och utveckling av staden och kommunen. Det är av störst vikt att fortsätta arbetet med den påbörjade handlingsplanen för översvämning och skyfall, men arbetet behöver breddas.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de sex målområdena. Nämnden redovisar de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden som finns inom varje målområde.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro i sin fulla kraft	<ul style="list-style-type: none"> Uppföljningsarbetet av översiktsplanen fortsätter och utvecklas under året med kompletterande indikatorer, bla kring kommunala kärnor, flyttströmmar och jordbruksmark. Hemestersatsningar har varit framgångsrika och turismen håller på att hämta sig efter pandemin. Kampanjen som genomfördes med Örebrokompaniet gav stor effekt då besöken webbsidan visitorebro.se ökade med 60% och artikeln med hemestertips var den mest besökta sidan under sommaren. 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt utveckla metoder för dialog med allmänheten och specifikt för att nå barn, unga och andra grupper som sällan gör sig hörda i ordinarie remiss- och samrådsskeden.
Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	<ul style="list-style-type: none"> Grundlig utvärdering av projektet ”Vi ger arkitekten makten” har genomförts med intressant resultat Intresset för arbetet med lekotoper/ leklandskap är stort, vilket bekräftar att vi är innovativa och långt fram i Sverige. 	<ul style="list-style-type: none"> Färdigställa riktlinjer för friyta, riktlinjerna avses kunna antas under hösten 2021.
Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	<ul style="list-style-type: none"> Investeringen i att rusta upp och omgestalta Teaterplan är färdig. Karlsunds Tegelbad har öppnat under året och utgör en attraktiv mötesplats för flera olika målgrupper. 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt utreda och utveckla verktyg och underlag för att verka för social hållbarhet. Utveckla samarbetet med de kompetenser som finns inom området på förvaltningen och på KSF. Frågan är inte ny och det finns lång erfarenhet hos många av att tänka och jobba med dem.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	<ul style="list-style-type: none"> • En strategi för kulturresevatet Karlslund har antagits under året och säkerställer en strukturerad utveckling, vilket förbättrar förutsättningarna för god livsmiljö för en stor del av kommuninvånarna. • Ytterligare platser för naturlek skapas och är uppskattade. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vidareutveckla indikatorer för uppföljning av målområdet kopplat till grönstruktur och ekosystemtjänster.
Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	<ul style="list-style-type: none"> • Under 2021 skapades bättre förutsättningar för att följa upp utvecklingen av biologisk mångfald i våra natur- och kulturresevat, genom inventeringar enligt nytt uppföljningsprogram. • Arbetet med invasiva arter har börjat ta form och en inventering på kommunal mark har gjorts. Samt utökad bekämpningen av invasiva arter. • Vägledning för hantering av jordbruksmark i fysisk planering kommer att säkerställa att avvägda beslut om framtida markanvändning på jordbruksmark tas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saknas ett styrdokument och därmed också långsiktig styrning för arbetet med biologisk mångfald. Därför är det viktigt att Strategin för naturvård och friluftsliv tas fram. • Bättre struktur, arbetssätt och verktyg för arbetet med att integrera ekosystemtjänster och hållbarhet i fysisk planering. • Vidareutveckla indikatorer för uppföljning av målområdet kopplat till grönstruktur, biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
Hållbara och resurseffektiva Örebro	<ul style="list-style-type: none"> • Omtag för att fortsätta boosta tillitskulturen på Stadsbyggnad. • Fortsatt arbete med ökad digitalisering i samspel med utveckling av informationssäkerhetsarbetet. • Fortsatta framsteg i arbetet med färdtjänstekonomin i samarbete med RÖL. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mer arbete krävs för att få färdtjänstekonomin i balans. • Fortsatt arbete med investeringsprocessen krävs.

4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av effekterna av nämndernas arbete för att bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområden. Inom varje målområde redogör nämnden för:

- en sammanfattande analys av målområdet utifrån nämndens bidrag till utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål, egna nämndmål samt inriktningar. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling
- en kort lista av de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målområdet.
- prognos för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat grundhetsuppdrag.

Inom varje kommunfullmäktigemål eller kluster av mål ger nämnden en kort beskrivning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Nämnden har i verksamhetsplanen sorterat in respektive kommunfullmäktigemål enligt något av följande tre alternativ:

- Att nämnden beskriver vad nämnden ska uppnå genom en insats (utifrån Kommunfullmäktiges mål och inriktningar) som kommer leda till önskvärd utveckling (ett eller flera åtaganden).
- Att nämnden beskriver hur nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt.
- Att nämnden beskriver varför målet inte bedöms som relevant för nämnden.

Nämndernas uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillitsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft

4.1.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 1

För att örebroare ska kunna leva i sin fulla kraft behöver det finnas tillgång och förutsättningar för bostäder och arbetstillfällen i Örebro, i tätorter och på landsbygd. Det ska även finnas förutsättningar för att kunna leva och bo under livets alla skeden. Nämndens verksamheter arbetar kontinuerligt med detta genom uppföljning och följduppdrag från översiktsplanen. Därutöver sker ett kontinuerligt arbete med bostadsförsörjningen i kommunen genom att analysera och följa upp byggnation, befolkningsutveckling, specifika målgruppers behov och föreslå åtgärder. Under året pågår arbete med ett flertal planprogram och utvecklingsförslag som syftar till att skapa planberedskap för fler att säkra den långsiktiga bostadsförsörjningen och arbetsplatsbehovet i kommunen, samt verka för att en sammanhållen stadsväv. De åtgärder som föreslås utifrån kontinuerliga analyser genomförs i ett utvecklat samarbete med flera nämnder inom kommunorganisationen och andra aktörer.

I ett växande Örebro ska byggandet av bostäder, verksamheter och samhällsfastigheter motsvara befolkningsökningen och näringslivets behov. För att säkerställa detta på ett strategiskt vis behöver nämndens verksamheter systematiskt arbeta med arbetsplatsförsörjning på samma vis som verksamheten arbetar med bostadsförsörjning. Det handlar om att analysera kommande behov utifrån att systematiskt följa upp utveckling och trender. På så vis kan nämndens verksamhet säkerställa att det i framtiden finns byggklar mark för rätt behov och för alla typer av etableringsförfrågningar - från centralt belägna kontorshus till verksamhetsmark för allt från småföretag till storskaliga lager. Under slutet av 2020 påbörjades ett arbete kring utveckla analysen kring arbetsplatsförsörjning, detta har fortsatt ta form under 2021.

För att utveckla ett växande Örebro har nämnden flera investeringar som pågår under 2021. Arbetet med att höja kvaliteten på investeringsplaneringen och investeringsprocessen pågår kontinuerligt och har under året förbättrats väsentligt. Det krävs att fortsatt utveckla kopplingen mellan investering och drift samt ambitioner för drift av allmän plats.

Nämnden har sedan flera år arbetat aktivt på innovativa arbetsformer med digitala förtecken. Det är ett viktigt område kopplat till att utveckla en attraktiv stad och kommun. Ett område som är av intresse att fortsätta utveckla är att bygga upp en IoT-plattform (Internet of Things). En sådan plattform skulle skapa förutsättningar för hela kommunkoncernen att se och dela data för bättre analys som skapar helhetsperspektiv och samordning. Vidare skapar det också förutsättningar för öppna data vilket skulle gynna näringslivet, fastighetsaktörer mfl.

Under 2021 har arbetet med att fler ska ta del av friluftslivet stärkts i och med att det är Friluftslivets år. Under året har förvaltningen ihop med Kultur- och fritidsförvaltningen samarbetat för att locka fler örebroare att ta steget ut i naturen och filmer ha tagits fram för att uppmuntra t.ex. till att äta ute, sova ute och testa nya saker.

Samtidigt fortsätter arbete med att skapa förutsättningar för fler att kunna ta del av naturupplevelser och närliggande turismmöjligheter, något som har gett effekt under året. Under sommaren 2021 fortsatte arbetet som påbörjades 2020 där Naturvärden tillsammans med Örebrokompaniet och andra delar av Örebro kommun i ett tillfälligt projekt om Meningsfull sommar ("hemester") i om pandemin. Syftet var att lyfta fram alla goda orsaker till att semestra i Örebro och lyfta fram Örebros attraktivitet. Detta bidrog till att fler rörde sig runt om i Örebros naturområden och för att stärka det lokala näringslivet.

Till följd av att fler ”hemestrar” i Örebro och hittar ut i natur- och kulturresevat ökar även behovet av tillsyn och drift. FUFA som tidigare har skött om detta har fått minskade resurser, bland annat på grund av pandemin. Konsekvensen för nämnden är att nivån i reservaten är sämre än innan och riskerar att ytterligare försämrars. Effekten av det är att förvaltningen behöver köpa in tjänster för skötsel både rent ekologiskt och socialt, vilket leder till ökade driftskostnader. En ytterligare händelse kopplat till det ökade trycket i våra naturområden är att kommunens ved i princip är slut då konsumtionen gått upp kraftigt. Detta innebär att ved behöver köpas in vilket också leder till ökade driftkostnader.

Karlslund är ett stadsnära område med höga kulturmiljövärden och det finns goda möjligheter för många att ta sig till området. Det har därför varit viktigt att fortsätta utveckla området. En strategi för utveckling av kulturresevatet Karlslund har fastställts under året. Strategin ligger tillsammans med framtagna investeringsplan för Karlslund till grund för en långsiktig utveckling av kulturresevatet. Under året har även en ny badplats i Karlslund öppnats, förbättrad information tillgängliggjorts och förbättringar av befintliga stigar gjorts. Renovering av byggnaden Strömsborg har påbörjats med syfte att säkra byggnaden och i nästa etapp öppna upp dess höga kulturmiljövärden för kommuninvånarna.

För att vara ett Örebro i sin fulla kraft behövs allas delaktighet och örebroarnas förutsättningar för delaktighet i Örebros utveckling har varit goda under året, ett flertal dialoger har genomförts, i olika former och riktade till olika målgrupper. De riktade dialogerna inom t ex naturvärden och trafik har visat sig vara lyckade metoder för att pröva teorier och få delaktighet vilket i vissa fall har inneburit en reviderad riktning från verksamheten. Försättningsvis är det viktigt att fortsätta testa olika metoder för dialoger och vara tydlig med vad målgrupperna kan påverka och hur återkoppling kommer att ske. Metoder för dialog med barn och unga ska fortsätta utvecklas för att stärka deras deltagande i samhällsbyggnadsprocessen.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Uppföljningsarbetet av översiktsplanen fortsätter och utvecklas under året med kompletterande indikatorer, bla kring kommunala kärnor, flyttströmmar och jordbruksmark. Hemestersatsningar har varit framgångsrika och turismen håller på att hämta sig efter pandemin. Kampanjen som genomfördes med Örebrokompaniet gav stor effekt då besöken webbsidan visitorebro.se ökade med 60% och artikeln med hemestertips var den mest besökta sidan under sommaren. 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsatt utveckla metoder för dialog med allmänheten och specifikt för att nå barn, unga och andra grupper som sällan gör sig hörda i ordinarie remiss- och samrådsskeden.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 1	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021	Målvärde 2021
Antal genomförda dialoger med medborgare (olika former)	18	55	13	Mäta
Kommentarer till indikatorernas prognos				
Översiktlig planering: 3 st dialoger under 2021, Stadsmiljö och trafik: 1 st dialog, Naturvärden: 9 st dialoger.				

Prognosen för 2021 visar faktiskt genomförda dialoger fram till 1 september 2021, utfallet för 2021 kan därav bli högre. Det råder även otydligheter i vad vi ska räkna som dialoger, i år har vi avgränsat till dialog i ordnade forum där medborgarna ges möjlighet att komma med inspel på utveckling av staden och kommunen. Utöver det sker det en löpande dialog med medborgarna där vi lyssnar in synpunkter och väger in det i löpande arbete.

4.1.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I Örebro kommun ska skillnaderna i livsvillkor och förutsättningar mellan kön, socioekonomisk ställning, funktionsnedsättning och geografiska skillnader minska

Örebro kommun ska förbättra förutsättningarna för medborgarna att påverka sin framtid och vårt demokratiska samhälle

Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer

Kultur- och fritidslivet ska vara tillgängligt för alla

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Örebro kommuns verksamheter ska tillsammans med det civila samhället och andra aktörer hitta nya former för samverkan i arbetet för ökad gemenskap och inkludering.
- Det integrationsfrämjande arbetet i kommunen ska stärkas i enlighet med målen i programmet för hållbar utveckling.
- Utveckla samarbete och stöd till verksamheter inom Örebro kommun och kommunala bolag gällande tillgänglighetsfrågor.
- Kulturkvarteret ska etableras som Örebros nya mötesplats och ett nav för skapande demokrati och medborgarinflytande ska utvecklas, med särskilt fokus på barn och ungdomar.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Arbeta enligt de långsiktiga åtaganden som beskrivs i överenskommelsen mellan Örebro kommun och det civila samhället.
Status: Pågår, både nämnd och förvaltning har anslutit sig till överenskommelsen. Markenheten arbetar aktivt med nyttjandeaftal som möjliggör verksamhet för föreningar.
- **Nämndens åtagande:** Under året utveckla en strategisk plan för hur barn, unga, människor i olika livsskederna och stadsdelar kan inkluderas mer i samhällsbyggnadsprocessen.
Status: Pågår, arbetet är uppstartat inom Planeringsavdelningen.
- **Nämndens åtagande:** Utveckla rutin för att tidigt identifiera uppdrag/projekt där det finns ett behov av särskilda informationsinsatser eller fördjupad dialog.
Status: Pågår, arbetet är igång inom Detaljplan.

- **Nämndens åtagande:** Fokus på att skapa förutsättningar för stärkt samhällsservice i områden med socioekonomiska utmaningar ska öka.
Status: Pågår, arbetet med uppföljningen av översiktsplanen och bostadsförsörjningen ger en övergripande och aktuell bild av socioekonomiska mönster i Örebro kommun, vilket är en grund för arbetet att skapa förutsättningar.
- **Nämndens åtagande:** Planprogram för Brickebacken ska färdigställas, i syfte att skapa förutsättningar för förtätning av området. På så vis kopplas området bättre ihop med omgivande områden och universitetet.
Status: Pågår, planerad för antagande i Programnämnd Samhällsbyggnad september.
- **Nämndens åtagande:** Kompetensutveckla och uppdatera medarbetare i förvaltningen på status gällande segregation/integration och hur stadsutveckling kan gynna integration.
Status: Pågår
- **Nämndens åtagande:** Leda samordningen av Samhällsbyggnads arbete med tillgänglighetsfrågor kopplade till den fysiska miljön.
Status: Pågår, tillgänglighetssamordnare för programområdet finns på Stadsbyggnad som också är en länk mot KTR (kommunala tillgänglighetsrådet).
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta ombyggnationen av allmän plats kring Kulturkvarteret för att säkerställa områdets funktion som mötesplats för alla.
Status: Pågår
- **Nämndens åtagande:** En handlingsplan för grönstrategin utifrån verksamhetens område ska tas fram. Åtagandet syftar till att bland annat förbättra tillgången till gröna promenad- och cykelstråk och till att utveckla lekmiljöerna för barn.
Status: Slutförd, dokument antogs i april och nu drar arbetet med åtgärder igång.
- **Nämndens åtagande:** Natur- och kulturresevat ska tillgängliggöras. Investeringar i naturmiljöer såsom naturreservat, grönområden och parker fortsätter, bland annat genom att synliggöra och anpassa naturen till målgrupperna barn, äldre, nya användare och personer med funktionsvariationer.
Status: Pågår i Oset och Rynningeviken. På Björkö, i Karlslund och arbetet med Hedens rekreationslandskap har påbörjats.
- **Nämndens åtagande:** Arbetet med kulturmiljöstrategi ska påbörjas.
Status: Pågår, arbetet är uppstartat.
- **Nämndens åtagande:** Förstärka samarbetet inom Ett sammankopplat Örebro för ett aktivt samarbete mellan akademin, näringslivet och offentliga organisationer i syfte att bidra till en mer hållbar kommun genom digitala lösningar.
Status: Pågår, kontinuerligt samarbete med akademin genom deltagande i programråd samt praktikutbyte med Samhällsplanerarprogrammet och Kriminologiprogrammet.
- **Nämndens åtagande:** Fortsatt arbete med utvecklingen av en kommunikationsstrategi som ger stöd till en modernisering av våra kommunikationsvägar med resten av samhället.
Status: Pågår, uppdraget har fått fokus att rikta in sig på fyra större kommunikationssatsningar de kommande åren. Dessa är: ta fram kommunikationsplan för hur Örebro ska utvecklas, ta fram plan för att attrahera och

behålla arbetskraft, ta fram plan för att attrahera potentiella investerare/etablerare, förbättra förvaltningsgemensam internkommunikation.

- **Nämndens åtagande:** Mötesplatser och lekmiljöer ska tillskapas och utvärderas. De är viktiga för att skapa en meningsfull fritid, mer jämlika uppväxtvillkor, minska segregationen, binda ihop bostadsområden m.m. Aktuellt för 2021 att utvärdera är Varbergaskogen och VOX-parkens lek- och motionsmiljöer samt att skapa en plan kring kommunikation och för det fortsatta arbetet.
Status: Pågår/ska påbörjas, kommunikationsplanen rullar på, däremot har vi ännu inte fått tag i någon som kan göra uppföljningen.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 1:

- Utveckling av Fisktorget och Teaterplan
Status: Pågående/Klar. Teaterplans omgestaltning har färdigställts och invigts våren 2021. Planering för upprustning av Fisktorget pågår.
- Bus Rapid Transit för att bidra till sammanhållna stadsdelar (projektering inför byggstart etapp 1)
Status: Pågående. Delsträcka 1, mellan Österplan och Universitetsrondellen, av etapp 1 byggstartade våren/sommaren 2021. Färdigställandet av delsträcka 1 är halvvägs och hela delsträckan blir klar i december 2021.
- Investering i allmän plats runt Kulturkvarteret för nya mötesplatser
Status: Pågående. Del av Nygatan, del av Fabriksgatan samt Åstråket intill Kulturkvarteret färdigställs under 2021 och början av 2022.
- Investering i ny konstgräsplan och omklädning, Mellringe IP.
Status: Färdigställt och taget i bruk under 2021.
- Nytt friluftsbad i Karlslund.
Status: Klar.
- Leklandskap
Status: Klar/pågår. Öknaskogens entrés leklandskap är klart och Norra Ormesta pågår.
- Tillgängliggöra natur- och kulturresevat
Status: Pågår, några exempel är en uppfräschning av Rävångsstugan, stigar i Oset och besöksanläggningar på Björkön. Även flera åtgärder i Karlslund pågår och arbetet med Hedens rekreationslandskap har påbörjats.

4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro

4.2.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 2

Nämnden bidrar till målområdet genom att skapa förutsättningar för befintliga och tillkommande verksamheter att utvecklas och etableras. Arbetet med att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt sker bland annat genom planläggning, genom aktivt deltagande på den nationella arenan samt via systematiska dialoger och samverkan med näringslivet, civilsamhället och akademien. Detta är en del av verksamhetens löpande arbete där det finns en daglig kontakt med befintliga verksamheter samt nya intressenter och investerare.

De nya arbetsformerna som testats genom bland annat projektet *Vi ger arkitekten makten* och de befintliga processerna innebär att det finns ett stort intresse för att etablera sig, testa nya metoder och vidareutveckla företag och myndigheter i Örebro. Genom detta bidrar nämnden även till att fler människor ska kunna försörja sig. Coronapandemin har påverkat delar av näringslivet och nämnden har vidtagit åtgärder för att underlätta för dem och för människors förutsättningar för fortsatta arbetstillfällen. Det finns en god samverkan med lärosäten, framför allt med Örebro universitet, om utbildningsinnehåll och mottagandet av praktikanter för att stärka människors framtidsutsikter på arbetsmarknaden och Örebros kompetensförsörjning. Projektet *Vi ger arkitekten makten* byggstartades under 2020 och utvärdering av projektet är klart.

För att säkerställa Örebros utveckling och möjligheter till lärande, utbildning och arbete genom hela livet finns det en god medvetenhet om behov av skolverksamhet, arbetsplatser, verksamhetsmark samt parkytor och grönområden i arbetet med planprogram och planläggning. Det sker ett samarbete med Tekniska nämndens projekt att förlänga skolgården vid planläggning av skolverksamhet.

Stadsbyggnad har ett pågående arbete med så kallade "lekotoper", där verksamheten arbetar med de olika ekosystem-tjänsterna och integrerar dem i lekmiljöerna. Ett av de pågående projekt under 2021 är förlagd i Norra Ormesta. Dessa lekmiljöer bidrar till att stärka barns goda lek- och lärmiljöer i deras närområde och är något som kompletterar den lek- och lärmiljö som finns i skolan.

Som arbetsgivare arbetar nämnden ständigt för att skapa en god arbetsmiljö utifrån förutsättningarna i syfte att behålla och attrahera fler med funktionsvariation att arbeta på förvaltningen. Vid möte med studenter framkommer att Stadsbyggnad, Örebro kommun, är en attraktiv arbetsgivare. Särskilda insatser för att öka attraktiviteten har skett inom yrkesgrupperna arkitekter och civilingenjörer. Vi har under året sett att det givit resultat i lyckade rekryteringar av de yrkeskompetenserna. Stadsbyggnad jobbar med att skapa ett intresse för arbete inom samhällsbyggnadsområdet bland kommunens medborgare. Bland annat genom att flera stadsutvecklingsprojekt finns representerade på Summer college.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Grundlig utvärdering av projektet "Vi ger arkitekten makten" har genomförts med intressant resultat • Intresset för arbetet med lekotoper/ leklandskap är stort, vilket bekräftar att vi är innovativa och långt fram i Sverige. 	<ul style="list-style-type: none"> • Färdigställa riktlinjer för friyta, riktlinjerna avses kunna antas under hösten 2021.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 2	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021	Målvärde 2021
Såld verksamhetsmark, kvadratmeter	41 109	217 524	243 100	200 000
Såld kontorsmark, kvadratmeter	0	7 000	5 600	5 000
Detaljplanelagd verksamhetsmark (laga kraft), kvadratmeter, <i>ny indikator, mätthistorik saknas</i>	-	-	0	200 000
Planreserv kommunalägd verksamhetsmark, ha, <i>ny indikator, mätthistorik saknas</i>	-	-	115	Mäta
Kommentarer till indikatorernas prognos				
Planlagd verksamhetsmark ser inte ut att fyllas på i planreserven detta år. Finns ytterligare områden i planreserven som snart släpps till markanvisning och försäljning.				

4.2.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL Måluppfyllelse i skolan ska öka

Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar barn och elever till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential

Målen bedöms inte som relevanta för nämnden då de inte ligger inom ramen för uppdraget inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL Örebro kommuns näringslivsarbete ska bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler företag som skapar arbete till en växande befolkning

Kommunens arbetsmarknadsinsatser ska i högre grad leda till egen försörjning för medborgare som idag står utan för arbetsmarknaden

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Förbättra och utveckla lek- och lärandemiljöer som stödjer inläring och trygghet.
- För att bättre kunna möta behoven hos individen ska alla berörda parter (verksamheter, nämnder och bolag) samverka med varandra för individens bästa.
- Verka för breddad kompetensförsörjning genom att anställa fler personer med funktionsvariationer vid olika kommunala arbetsplatser.
- Systematiskt arbeta för god dialog med det lokala och regionala näringslivet i syfte att stärka samarbetet kring hållbar tillväxt och kompetensförsörjningsfrågor.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen:**

- **Nämndens åtagande:** Ombyggnationen av Teaterplan ska färdigställas. Denna kommer innehålla lekfulla pedagogiska miljöer samt förbättra den fysiska miljön utifrån ett trygghetsperspektiv.
Status: Klart
- **Nämndens åtagande:** Ta initiativ till att utveckla enkla kontaktvägar mellan Programnämnd samhällsbyggnads verksamheter, näringslivet och kommunens Näringslivskontor.
Status: Pågår, regelbunden avstämning mellan exploaterings verksamhetsteam och näringslivskontoret. Näringslivet träffas i olika mötesforum där kontaktvägar finns.
- **Nämndens åtagande:** Riktlinjer för friyta ska färdigställas för att bidra till god lärmiljö för kommunens skolor.
Status: Pågår, arbetet förväntas antas hösten 2021.
- **Nämndens åtagande:** Aktivt arbeta med att säkerställa väl fungerande arbetsmiljö för att vara en attraktiv arbetsplats för personer med funktionsvariationer.
Status: Pågår, beaktas kontinuerligt. I Citypassagens lokaler finns anpassningar gjorda för att underlätta vid rörelsehinder, hörselnedsättning etc.
- **Nämndens åtagande:** Samverkan ska ske med lärosäten för att utveckla utbildningsinnehåll som kan bidra till ett stärkt underlag på arbetsmarknaden utifrån perspektiven attrahera och rekrytera kompetenser.
Status: Pågår kontinuerligt.
- **Nämndens åtagande:** Förutsättningar för befintliga och tillkommande verksamheter att utvecklas och etableras ska skapas. Detta sker bland annat genom planläggning, genom aktivt deltagande på den nationella arenan samt via systematiska dialoger.
Status: Pågår, ytterligare planuppdrag på väg att lämnas in. Nationella arenor har till stor del legat nere under coronapandemin, vissa har skett i digitalt format.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålen inom målområde 2:

- Förbättra och utveckla lek- och lärandemiljöer
Status: Klar/pågående. Lekmiljöer i Öknaskogen vid Vivalla, Mellringe och Lundby är klara och skapar en spännande mötesplats mellan stadsdelarna. I Norra Ormesta byggs ett nytt leklandskap just nu. Dessa främjar rörelseglädje och fantasi som gör att barn utforskar och lär sig. Projekten genomförs med TF Parkenheten som projektledare och vi gör delar och bidrar med vår kompetens.

4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro

4.3.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 3

Nämnden bidrar till målområdet genom en sammanhållen samhällsbyggnadsprocess och i samverkan med övriga delar av programområdet, kommunorganisationen och andra aktörer. I planprogramarbetena under året skapar nämnden förutsättningar för tryggare miljöer genom att identifiera brister och planlägga för miljöer som främjar integration, kopplar samman stadsdelar, tillskapar mötesplatser och tryggare rörelsestråk.

Utöver planprogrammen kan riktade insatser göras för att förbättra tryggheten och skapa säkra mötesplatser. Just nu pågår en analys av Järntorget där fokus är trygghet. En konsult ska genomföra en grundläggande analys som ska hjälpa verksamheten att göra överväganden om hur platsen kan utvecklas kopplat till image, sociala frågor och fysiska delar. Analysen beräknas vara klar till januari 2022 och därefter tar arbetet vid för att hantera det som framkommer.

En viktig del i tryggheten är att alla ska ha någonstans att bo utifrån sina förutsättningar och behov. Nämnden arbetar kontinuerlig med kommunens bostadsförsörjning baserat på den demografiska utvecklingen för att upprätthålla en god planberedskap för bostäder, för såväl den breda allmänheten, som för specifika grupper. Under året pågår arbete med flera planprogram och utvecklingsförslag i syfte att upprätthålla en långsiktigt god planberedskap för bostäder. Genom bland annat arbetet med ”Bostäder för fler” arbetar nämnden för att skapa förutsättningar för nuvarande och kommande örebroare att få bostäder utifrån förutsättningar och behov under livets alla skeden och för att motverka ojämlika livsvillkor.

Allt fler studier visar på att det finns ett klart samband mellan naturvistelse och minskad risk för psykisk sjukdom. Örebro kommun har en uttalad målsättning att verka för att den psykiska hälsan bland unga i kommunen förbättras. Även om kommunen pekar ut framförallt unga så finns även behov av insatser i den yrkesverksamma delen av befolkningen, såväl som bland de äldre. Stadsbyggnad bidrar kontinuerlig till detta via arbeten med att skydda och utveckla den tätortsnära grönskan.

Flera åtgärder har under året genomförts för att öka kulturresevatet Karlslunds attraktivitet som betydelsefullt rekreationsområde för tätorten. Strax innan sommaren invigdes Karlslunds tegelbad som genom sin placering har ca 30 000 kommuninvånare boende inom 3 km. Cirka 20 procent av dessa är barn och unga under 18 år som vars förutsättningar till meningsfulla fritidsaktiviteter på detta sätt stärks. För att säkerställa en långsiktigt strukturerad utveckling av Karlslund har en utvecklingsstrategi för området tagits fram under året och flera åtgärder har startats. Till exempel har området från 2022 en egen investeringsplan och ett förslag på ny organisation har tagits fram. För att säkerställa att området är attraktivt för en mångfald av målgrupper har bland annat ett koncept för utveckling av Hästhagen tagits fram i samverkan med föreningen KFUM och även ett koncept för utveckling av Barnens trädgård har tagits fram. Vidare pågår projektering för både ridanläggningen och för Strömsborg där upphandling även skett.

Coronapandemin har inneburit att fler söks sig ut i naturen. Trenden med kraftigt ökade besökanden höll i sig under vintern 2021 men under vår och sommaren har antalet besök närmast sig det normala jämfört med före pandemin. Nya målgrupper hittade ut under pandemin och vi hoppas det håller i sig. Flera projekt för mötesplatser runt om i Örebros olika stadsdelar pågår. Ett av projekten är slutfinishen av leklandskapet i Öknaskogens naturreservat. Syftet var att öka tryggheten och möjligheterna till möten mellan folk i olika åldrar. Nämndens verksamheter samverkar med andra aktörer för att

utveckla natur- och lek miljöer som stimulerar till gemenskap, trygghet och minskade ojämlika uppväxtvillkor, bland annat naturskolan.

För att öka tryggheten i Örebro har nämndens verksamheter fokus på barnperspektivet och trafiksäkerhet i arbetet med trafikmiljöinvesteringar på allmän plats. Arbetet med huvudcykelstråk fortsätter för att få säkrare cykelbanor. En annan insats är vintercykelkampanjen 20/21 tillsammans med Klimatsmart vardag, i syfte att få fler att cykla året runt. I samarbete med Region Örebro och EU-projektet ”Rena resan” cykling uppmärksammats på olika sätt, bland annat genom muralmålningar och cykeltävlingar. Genom att fler cyklar ökar rörelsemönstret i staden och därmed även tryggheten.

Under året fortsätter utvecklingen av samverkansarbete med akademien och andra lokala aktörer för utvecklandet av datadrivna processer. Nämndens verksamhet leder tillsammans med universitetet samlingsgruppen, ”Ett sammankopplat Örebro”, tillsammans med Örebro universitets, Alfred Nobel Science Park, AI Innovations of Sweden, Kumbro vind mfl. Arbetet syftar till att ge verksamheten möjlighet att komma till att bygga upp ett digitalt ekosystem och datafabrik som bidrar till tillämpningen av AI och IoT teknik för nya typer av analyser och simuleringar i stadsmiljö. Denna data är viktig för att skapa förutsättningar för en ökad kvalitet och effektivitet i stadsbyggnad.

Kunskap om betydelsen av trygghetsfrågor och sociala hållbara lösningar inom samhällsplanering är en viktig pusselbit. Medarbetare inom nämndens verksamheter har god kunskap om dessa frågor, men en kraftsamling behövs i frågorna där ett bredare samtal mellan samhällsbyggnadskompetenser förs. Via ett samarbete med Örebro universitets kriminologisektion har möjligheten funnits för att utbyta kunskap och erfarenheter för vidareutvecklande av arbetssätt som kan bidra till ökad upplevelse av trygghet i Örebro kommuns fysiska miljö. Hösten 2020 fanns två praktikanter på plats och deras arbetet var till stor nytta för förvaltningen. Under hösten 2021 tar förvaltningen åter igen emot två praktikanter.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Investeringen i att rusta upp och omgestalta Teaterplan är färdig. • Karlslunds Tegelbad har öppnat under året och utgör en attraktiv mötesplats för flera olika målgrupper. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt utreda och utveckla verktyg och underlag för att verka för social hållbarhet. • Utveckla samarbetet med de kompetenser som finns inom området på förvaltningen och på KSF. Frågan är inte ny och det finns lång erfarenhet hos många av att tänka och jobba med dem.

4.3.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kvaliteten inom vård och omsorg i Örebro ska vara hög och bemanningen ska öka. Antalet olika personer som besöker varje omsorgstagare inom hemvården ska minska

Samverkan mellan verksamheter och aktörer i arbetet med stöd, vård och service utgår från individens behov och förutsättningar genom hela vårdkedjan

Välfärdens alla verksamheter jobbar med främjande och rehabiliterande insatser, samt förebyggande arbete

Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd

Örebro ska vara narkotikafritt och konsumtionen av andra beroendeframkallande medel ska minska

Målen bedöms inte som relevanta för nämnden då de inte ligger inom ramen för uppdraget inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer

Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet

Örebro kommun har en nollvision mot hemlöshet

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Samverkan inom kommunen och med andra aktörer i det trygghetsskapande och socialt förebyggande arbetet ska stärkas i hela Örebro kommun.
- I arbetet med att få fram fler bostäder i Örebro kommun behöver bostäder för äldre, människor i ekonomisk utsatthet och bostäder med fokus på fysisk tillgänglighet beaktas

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** I utveckling av nya och befintliga stadsdelar ska fokus på sociala hållbarhetsfrågor öka.
Status: Pågår, sker bl.a. i pågående planprogramsarbete och kontinuerligt inom bostadsförsörjningen och uppföljningen av översiktsplanen genom framtagande av indikatorer som fångar upp aspekter på social hållbarhet. Slutfinishen för Öknaskogen leklandskap gjordes under våren och byggprojektet för Norra Ormesta leklandskap pågår.
- **Nämndens åtagande:** Investera i offentliga miljöer med god potential till möten mellan människor från olika delar av staden och kommunen.
Status: Pågår (Teaterplan klart, Norra Ormesta leklandskap, Åstaden m.fl.) (Karlslunds Tegelbad, Öknaskogens leklandskap, klart)
- **Nämndens åtagande:** Ett samarbete med Örebro universitets kriminologisektion och andra aktörer inom och utanför kommunkoncernen ska etableras/vidareutvecklas i syfte att utbyta kunskap och erfarenheter för vidareutvecklande av arbetssätt som kan bidra till ökad upplevelse av trygghet i Örebro kommuns fysiska miljö.
Status: Pågår, första praktikantintag avslutats i början av året. Fortsatt intag av praktikanter under hösten planeras.
- **Nämndens åtagande:** Kompetensutveckla om trygghet och brottsförebyggande arbete och formalisera samt utöka samarbetet med Säkerhetsavdelningen och EST.
Status: Pågår, tematimme med Kriminologiprogrammet samt mottagande av praktikanter från samma program hösten 2021. Ökad samverkan med Partnerskap genom deltagande i styrgrupp samt verksamhetsnära ledningsgrupper.

- **Nämndens åtagande:** Trafiksäkerhetshöjande åtgärder för att möjliggöra barns trygghet, tillgänglighet och säkerhet i livsmiljöer ska genomföras. Detta görs med underlag från skolvägsanalyser och åtgärdsplaner för gång och cykel.
Status: Pågår, bl.a. ska cirkulationsplats trafiksäkerhetshöjande åtgärder på Hjalmarvägen vid Norra Ormesta genomföras.
- **Nämndens åtagande:** Samarbetsformerna med programområde Social Velfärd utifrån behov av bostäder för programområdets målgrupper ska vidareutvecklas.
Status: Pågår, kontinuerligt genom programöverskridande arbetsgrupp.
- **Nämndens åtagande:** Ta initiativ till ökad och fördjupad samverkan mellan samhällsbyggnads kompetensområden för att öka de samordnade insatserna i sociala hållbarhetslösningar och trygghetsåtgärder.
Status: Pågår, bl.a. genom inventering av våra verktyg för att främja en social hållbarhet, hur vi nyttjar dem samt hur vi skulle kunna nyttja dem bättre samt genom Vinnovaansökan där avsikten är att utveckla en modell för att säkerställa social hållbarhet inom samhällsbyggnadsprocessen. Det pågår även en gemensam workshop-serie för att belysa och lyfta frågan om social hållbarhet.
- **Nämndens åtagande:** Fortsatt arbete med arbetet kring informationssäkerhet, genom att ta det förberedande steget i enlighet med kommunens metodhandbok för informationssäkerhet. Detta ska bidra till en tryggare informationshantering och kommun.
Status: Pågår enligt plan. Vissa delar kopplar till arbete inom FIHA-projektet (Förenklad informationshantering) samt till kommunens centrala utbildningsinsatser inom området.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 3:

- Leklandskap och gröna mötesplatser
Status: Klart/pågår. Slutfinishen för Öknaskogen leklandskap (mellan Vivalla, Lundby och Mellringe) gjordes under klart under våren och byggprojektet för Norra Ormesta leklandskap pågår.
- Utveckling av Fisktorget och Teaterplan som mötesplatser.
Status: Pågående. Arbetet med att färdigställa en upprustning av Teaterplan pågår och beräknas bli klart under våren 2021. Planering för upprustning av Fisktorget pågår.
- Årlig investeringspott för att främja barn och ungas trygghet i trafikmiljöer
Status: Pågående, den stora åtgärden för trafiksäkra miljöer för barn 2021 är en investering i cirkulationsplats och säkra passager vid Hjalmarvägen och Norra Ormesta, vilket synkroniseras med exploateringsgenomförande.

4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet

4.4.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 4

Nämnden bidrar till utveckling inom målområdet genom gediget arbete med bostadsförsörjning, långsiktigt planarbete för verksamheter, samhällsfastigheter och grönstrukturer och ekosystemtjänster. I kommunens kontinuerliga bostadsförsörjningsarbete analyseras bostadsmarknadens utveckling och åtgärder identifieras för att tillmötesgå de behov som finns på bostadsmarknaden avseende exempelvis olika målgruppers behov och fördelningen av bostäders upplåtelseformer, typer och storlekar. Flera markförvärv har gjorts under året och det finns pågående förhandlingar med flera fastighetsägare. Planberedskap för bostadsförsörjningen pågår med planprogram och utvecklingsförslag. Under året har Planprogram för Brickebacken och Utvecklingsförslag för Stora Hyddan färdigställts. Arbete med planprogram för Tybbleängen och Holmen pågår.

En del i arbetet med att skapa god livskvalitet jobbar nämndens verksamhet med pilotprojektet ”Bostäder för fler”. Projektet handlar om att bygga nya hyreslägenheter med avsevärt lägre hyror än normal nyproduktion och därigenom skapa mer blandade områden. Ett samarbete pågår mellan ÖBO och Botrygg för förmedling av bostäderna inom projektet och lägenheter hyrs ut vid årsskiftet 2020/2021 med sista inflyttning under september 2021. Utvärdering av projektet sker under slutet av 2021.

Genomförande av pilotprojekt med pendelparkering har påbörjats under 2021 vilket i kombination med en fungerande parkeringsmarknad förbättrar möjligheterna till att kunna bo på landsbygden och besöka eller arbeta i staden. Nämndens verksamheter fortsätter samarbeta med Trafikverket inom kommunikationsfrågor och i att synliggöra den regionala nyttan av en ny järnvägsförbindelse mellan Oslo och Stockholm vilket skulle stärka både Örebro kommuns position som attraktiv stad och likaså hela regionen. Den nya och snabbare järnvägsförbindelsen kan bidra till att fler företag önskar etablera sig i regionen, fler människor kan bo här samtidigt som de har möjligheter att arbetspendla vid behov och ökar förutsättningarna besöksnäringen.

Närheten till attraktiva grönområden är en av de viktiga faktorerna när människor väljer var de ska bo visar allt fler studier. I Örebro satsar vi varje år på att skapa attraktiva gröna mötesplatser som skapar goda möjligheter för hälsa och livskvalitet. För att säkerställa att kulturresevatet Karlslund fortsatt utgör en grön lunga inom tätorten som attraherar en bred målgrupp har nämnden under året antagit en utvecklingsstrategi. Strategin säkerställer att Karlslund fortsätter att utvecklas som ett attraktivt, tätortsnära grönområde med stora kulturmiljövärden. Under året har även ett nytt friluftsbad i Karlslund öppnats och utredning pågår inför öppnande av områdets tredje friluftsbad. Genom att tillskapa ett pärlband av mindre friluftsbad i området skapas förutsättningar för att flera olika målgrupper, både utifrån ålder, bostadsort och socioekonomisk bakgrund möts kring en gemensam aktivitet. Planering pågår även för flera aktivitets- och lek miljöer som ytterligare stärker områdets attraktivitet.

Nämndens verksamhet arbetar med att skapa naturlek, vilket är en del i att skapa mer jämlika lek miljöer. I jämförelse med de traditionella lekplatserna, som är mer programmerade i vad som ska lekas och vart, stimulerar naturlek till friare lek. Varbergaskogen och VOX-parkens nya lek miljöer är exempel på detta. Flera gröna mötesplatser skapas under 2021. Slutfinishen av Öknaskogen leklandskap genomförs och Norra Ormesta leklandskap byggs just nu. Båda platser har fokus på lekfull rörelseglädje och fantasi, med bland annat låghöjdsbanor, käpphästbana och kojbyggen. Miljöerna byggs för att vara flexibla och ”okodade” för att kännas välkomnande för både tjejer och

killar, yngre och äldre. Erfarenheten från VOX-parken och Varbergaskogen är att spännande, karaktärsfulla och utmanande lek miljöer blir populära utflyktsmål för familjer och pedagogiska verksamheter. Under 2021 har vi också arbetat med en kommunikationsplan för att nå ut med information om det nya leklandskapet för att nå ut med information så fler kan hitta till de nya eller nydanade lek miljöerna.

Karlsunds Tegelbad har färdigställts vilket främjar jämlika livs- och uppväxtvillkor för vuxna liksom barn i Örebro. De bidrar till att ökad rörelse mellan olika stadsdelar och ökad trygghet i naturområden genom att fler människor rör sig i området. De gröna mötesplatserna är på så sätt en pusselbit i arbetet för en attraktiv livsmiljö, trygghet, integration och folkhälsa. Människor har under året spenderat mer tid i naturen under pandemin, vilket är väldigt positivt för folkhälsan, en meningsfull fritid och för ojämlika uppväxtvillkor.

Björkönen invigs i september 2021 och under året ställs en angoringsplats för kanoter i iordningställt på västra sidan. Efter invigningen startar vi med båttrafik till Björkönen för allmänheten på helgerna. Biljettpriset är anpassat för att möjliggöra för fler att ha ekonomiska förutsättningar för att åka ut dit, till exempel att barn skulle åka gratis tillsammans med vuxen.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> En strategi för kulturresevatet Karlslund har antagits under året och säkerställer en strukturerad utveckling, vilket förbättrar förutsättningarna för god livsmiljö för en stor del av kommuninvånarna. Ytterligare platser för naturlek skapas och är uppskattade. 	<ul style="list-style-type: none"> Vidareutveckla indikatorer för uppföljning av målområdet kopplat till gröstruktur och ekosystemtjänster

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 4	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021	Målvärde 2021
Antal personer i tomtkö/antal sålda tomter per år	1174/15 =78	1386/25 =55	1721/22 =78	Mäta
Antal sålda tomter småhus	15	25	22	Öka
Antal sålda tomter flerbostadshus	6	7	8	Mäta
Antal byggklara småhustomter till försäljning	5	10	13	Öka
Markreserv, balansvärde (hektar)	11 659	11 753	11 619	Mäta
Antal nya bostäder som ska produceras på såld mark	336	570	503	700
Behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning (befolkningsökning/2 personer per bostad)	2 329/2= 1 165	643/2= 321	500/2= 250	800
Antal bostäder i planreserv på kommunalägd mark, <i>ny indikator, mät historik saknas</i>	-	-	4000	Mäta
Utfall antal nyproducerade bostäder	963	844	800	1 000
Antal bostäder på kommunalägd mark i lagakraftvunna detaljplaner, <i>ny indikator mät historik saknas</i>	-	-	75	700

Kommentarer till indikatorernas prognos

Flera bostadsområden som ligger i planreserven och som ska ut på markanvisning, väntar på utbyggnation av infrastruktur innan den kan släppas till försäljning.

Under detta år verkar inte planreserven utökas i någon större omfattning vad gäller tillkommande planlagd bostadsmark.

Försäljning av tomter för flerbostadshus är fortsatt god.

Det är ett fortsatt högt tryck på småhustomter där tomtkön har ökat med 350 personer under året, 22 småhustomter släpptes i Marieberg våren 2021 varav alla nu är sålda.

4.4.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns boende- och livsmiljöer ska vara hälsosamma, trygga, säkra och skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor samt möjliggöra för kommuns invånare att leva ett gott liv oavsett var man bor

Örebro ska vara en sammanhållen stad med stadsdelar som kompletterar varandra och där vi aktivt arbetar för att minska barriärer

I ett växande Örebro motsvarar bostadsbyggandet, verksamheter och samhällsfastigheter befolkningsökningen och näringslivets behov

Örebro kommun upplevs som en attraktiv plats som lockar allt fler med efterfrågad kompetens

Fortsätta utveckla och genomföra insatser för att underlätta för ett hållbart resande med klimatsmarta, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag

Örebro ska präglas av platser som främjar skapande, rörelse, god folkhälsa och som stimulerar möten mellan människor

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Vidareutveckla metoder och arbetssätt för jämlika livsmiljöer i Örebro kommun.
- Skapa förutsättningar för prismässigt efterfrågade bostäder i hela kommunen.
- Skapa förutsättningar för byggnation av fler småhus.
- Skapa förutsättningar för en ändamålsenlig förmedling av olika former av hyresbostäder för att säkerställa medborgarnas möjlighet till en fungerande livssituation.
- Fortsätta genomförandet av Bus Rapid Transit (BRT) tillsammans med Region Örebro län. Delsträcka 1 av etapp 1 genomförs under året.
- Utveckla Örebro position som ledande logistiknav.
- Vidareutveckla det serviceinriktade förhållningssättet med effektiva processer gentemot näringslivet
- Utveckla den gemensamma bilden av platsen Örebro och vad som är Örebro framgångsfaktorer

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetsätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Samverkan ska ske med Örebro Airport och Örebroporten för att skapa möjligheter att utveckla logistikverksamheten vid flygplatsen.
Status: Pågår, sker genom detaljplanarbetet på platsen.
- **Nämndens åtagande:** Leda arbetet med att ta fram en USP – Unique Selling Point, för Örebro kommuns arbete med tillväxt och stadsbyggande.
Status: Pausat, arbetet upptas våren 2022 och breddas då till att handla om grundbudskap för förvaltningen istället för enbart USP, vilket innebär att texten får ett bredare användningsområde.
- **Nämndens åtagande:** I verksamheten prioritera att stärka planberedskapen i översiktsplanens utpekade kommunala kärnor på landsbygden för att upprätthålla och utveckla befintlig service genom ett tillskott av nya bostäder.
Status: Pågår, ser över befintliga detaljplaner som ej genomförts samt möjligheter att planlägga kommunal mark i tätorterna för fler bostäder. Frågan lyfts kontinuerligt på Stadsbyggnads Prio-möten. Påbörjat arbete med att utreda och identifiera ett landsbygdsstråk att arbeta vidare med.
- **Nämndens åtagande:** Kompetensutveckla och uppdatera medarbetare i processerna på status gällande socioekonomiska skillnader mellan olika stadsdelar och hur stadsutveckling kan gynna en ökad jämlikhet.
Status: Pågår, arbetet med uppföljningen av översiktsplanen och bostadsförsörjningen ger en övergripande, aktuell bild av socioekonomiska mönster i Örebro kommun. Gemensam workshop-serie för att belysa och lyfta frågan om social hållbarhet genomförs.
- **Nämndens åtagande:** Prismässigt överkomliga bostäder ska tillkomma via projektet Bostäder för fler.
Status: Pågår, lägenheterna är inflyttning i under september. Ett samarbete pågår mellan ÖBO och Botrygg för förmedling av bostäderna. Utvärdering av projektet sker i slutet av 2021.
- **Nämndens åtagande:** Skapa förutsättningar för en ändamålsenlig förmedling av olika former av hyresbostäder för att säkerställa medborgarnas möjlighet till en fungerande livssituation.
Status: Pågår, kommunal bostadsförmedling är utredd och ej aktuell. Arbeta pågår med att utreda olika plattformslösningar för att samla hyresmarknaden och underlätta för bostadssökande.
- **Nämndens åtagande:** Under mandatperioden ska 4000 nya bostäder möjliggöras. Detta ska skapa förutsättningar för bostäder till överkomliga priser, och ska bestå av olika upplåtelseformer och olika typer av bostäder som möjliggör för boenden i livets olika skeden.
Status: Pågår, vi eftersträvar alltid en blandning av upplåtelseform samt bostadsform i kommunens större markanvisningsområden. Prognosen är att 4000 bostäder ska finnas planlagda redan våren 2022.

- **Nämndens åtagande:** Fortsätta samarbetet med Kommunstyrelsen och näringslivet utifrån åtgärder för att motverka coronapandemins negativa effekter för det lokala näringslivet.
Status: Pågår, i samarbete med Örebrokompaniet har Stadsbyggnad arbetat med hemesterprojektet, som syftar till att lyfta fram Örebro som semesterstad. Markreserven har nyttjat det statliga hyresstödet för att underlätta för våra hyresgäster och arrendatorer inom kundnära branscher.
- **Nämndens åtagande:** Nya metoder för att åstadkomma olika och varierade typer av småhusbebyggelse ska utvecklas.
Status: Pågår, sammanställer lista över vad det inom kommande markanvisningar, mark till försäljning samt kommunalt ägd mark går att arbeta vidare med. Bredvid detta fortsätter vi att förvärva och planlägga i detta syfte.
- **Nämndens åtagande:** Under året fortsätta leda uppdraget om genomförande av BRT tillsammans med Region Örebro län. Arbetet med anknytande projekt, t ex stadsplanering, ska synkroniseras med projektets genomförande samt införandet av BRT.
Status: Pågår, delsträcka 1 färdigställs under 2021. Planprogram för Brickebacken förväntas godkännas sept (beslut 3 sept). Planprogram för Tybbleängen är under framtagande.
- **Nämndens åtagande:** Örebros position som logistiknav ska utvecklas genom fortsatt arbete med att attrahera investeringar i lager- och logistikfastigheter.
Status: Pågår, eftersträvar att fortsatt ligga i topp i Sverige som logistiknav.
- **Nämndens åtagande:** Utbyggnaden av huvudcykelstråk och andra trafiksäkerhets- och framkomlighetsåtgärder för oskyddade trafikanter ska fortsätta. Detta bidrar till ökad framkomlighet mellan Örebros olika delar vilket minskar det geografiska avståndet inom Örebros stadsdelar.
- Huvudcykelstråk från Västerplan till Nobeltunneln färdigställs 2021.
Status: Slutförd, avseende denna sträcka. Plan för kommande huvudcykelstråksutbyggnader finns i investeringsprogrammet.
- **Nämndens åtagande:** Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad ska förverkligas i syfte att bidra till utvecklingen av Örebro som en smart och hållbar stad vilket främjar en trygg och inkluderande kommun samt en effektiv användning av våra resurser.
Status: Pågår kontinuerligt, ett digitaliseringsforum har bildats i syfte att verka för holistisk digitalisering av och mellan ÖP, DP och Bygglov.
- **Nämndens åtagande:** Ett pilotprojekt för pendlarparkeringar ska genomföras. Pendlarparkeringar förväntas bli allt viktigare när staden växer, och i takt med att Örebros kollektivtrafiksystem blir allt mer attraktivt (koppling gentemot BRT och förändrade transportsätt bland Örebros trafikanter).
Status: Pågår, en tidigare vanlig parkeringsyta i Björkhaga omvandlas nu till pendlarparkering för bil och cykel samtidigt som en pizzeria etableras på platsen och samnyttjar ytorna med pendlarparkeringen.
- **Nämndens åtagande:** Arbetet med järnväg Oslo-Sthlm 2:55 ska fortsätta. Genomförandet av järnväg Oslo-Sthlm 2:55 förväntas medföra snabbare och mer miljövänliga resor till och från Örebro. Det förväntas även leda till en stärkt region utifrån ett arbetsmarknads- och boendeperspektiv. Fortsatt samarbete med bolaget

Oslo-Sthlm 2:55 ska ske och ytterligare kommunikationsinsatser sker under 2021 i form av bl.a. debattartikel om vikten av projektet.

Status: Pågår, gemensam budskapsplattform m.m. arbetas fram tillsammans med E18-gruppen

- **Nämndens åtagande:** Investeringar och utveckling av centrala platserna Teaterplan, Fisktorget och Kulturkvarteret ska genomföras/slutföras. Detta bidrar till att öka attraktiviteten och ska stimulera till rörelse och möten för invånare, näringsliv och besökare.
Status: Slutförd, gestaltningskoncept klart respektive pågår

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 4:

- Utbyggnad av gång- och cykelbanor samt huvudcykelstråk (t ex mellan Nobeltunneln och Västerplan)
Status: Slutförd (fler huvudcykelstråk planera åren framöver)
- Bus Rapid Transit för att bidra till sammanhållna stadsdelar (projektering inför byggstart etapp 1)
Status: Pågående
- Pendlarparkeringar
Status: Pågående. Ett pilotprojekt är påbörjat i Björkhaga för byte mellan både cykel och buss samt mellan bil och buss.
- Årlig investeringspott för strategiska markförvärv som bidrar till att möjliggöra bl.a. verksamhetsmark.
Status: Pågående
- Utveckling av Fisktorget och Teaterplan som mötesplatser.
Status: Pågående. Arbetet med att färdigställa en upprustning av Teaterplan blev klart under våren 2021. Planering för upprustning av Fisktorget pågår.
- Investering i allmän plats runt Kulturkvarteret för nya mötesplatser.
Status: Pågående.
- Investeringar för att göra tätortsnära natur- och kulturresevat tillgängliga för barn och besökande.
Status: Klart, Karlslund Tegelbad och Öknaskogens leklandskap. Pågående är Norra Ormesta leklandskap och att Björkön tillgängliggörs med båttrafik under några helger under hösten.
- Investeringar kopplade till ombyggnationen av Södra station.
Status: Vilande/framskjutet i tid. Investeringar kopplade till Södra station har planerats utifrån en utveckling och detaljplaneläggning för och kring Södra station. Detaljplanen har under året fått nya förutsättningar och avgränsningar varför investeringar kopplade till Södra station inte har varit aktuella under 2020. Inom några år kan både åtgärder på Östra Bangatan vid Södra station bli aktuella, men också den planerade gång- och cykeltunneln under stationsområdet.
- Under 2021 har ängs- och betesmarker anlagts i Vinteråsen och Ässkog. Hedens rekreativlandskap påbörjas som i framtiden kommer skapa en härlig mötesplats mellan stadsdelarna.
Status: Pågående.
- Investering i allmän plats runt Kulturkvarteret för nya mötesplatser.
Status: Pågående

4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald

4.5.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 5

Nämnden bidrar till målområdet genom ett gediget och fokuserat arbete. Nämndens verksamheter har under året bidragit mycket till Örebro kommuns hållbarhetsprogram som ska främja kommunens förutsättningar att uppnå de globala målen i Agenda 2030. Nämnden värnar om en långsiktig och god samhällsutveckling som ska begränsa klimatpåverkan samtidigt som fokus finns på klimatanpassning. Det pågår arbeten för att främja ekosystemtjänster. Det mest centrala för att nå målet är att bevara och skapa tillräckligt stora arealer av olika typer av grönstrukturer (exempelvis ängsmarker, äldre lövskogar) med tillräckligt hög ekologisk kvalitet. Kommunen arbetar med olika typer av restaureringar, kompensationer och kvaliteter för att bibehålla goda gröna strukturer och värden när staden utvecklas. Arbetet med ett förslag till grönytefaktor pågår och behöver fortgå under 2021. Grönytefaktorn är ett verktyg för att säkerställa stadsgrönska och öka stadens ekosystemtjänster i samband med nybyggnation.

Handlingsplan för grönstrategins genomförande antogs under våren 2021, den är ett viktigt verktyg för att nå målen. Kommunen är en stor markägare och det är viktigt att utveckla kommunens markförvaltning så att den effektivare styr mot ökad måluppfyllnad. Under våren 2021 antogs handlingsplan för genomförandet av Örebro kommuns grönstrategi och arbete pågår under året med flera av åtgärderna. Handlingsplanen tillsammans med den kommande strategin för naturvård och friluftsliv, som ska påbörjas under hösten, är viktiga verktyg för att arbeta med målen om biologisk mångfald framöver.

Under 2021 har riktade insatser för att gynna biologisk mångfald genomförts för att öka arealen blommande ängsytor i Lövnäs, Vinteråsen och längs vägrenar i flera av våra kommunala naturreservat. Tillsammans med Närkes Ornitologiska Förening har boplatser för rödlistade back- och hussvalor anlagts i Oset och mer än 150 fågelholkar har satts upp under året i naturreservaten Oset-Rynningeviken, Markaskogen och Sommarro. Genom detta förbättras både biologiska och sociala värden knutna till gräsmarker och bidrar till miljömålen Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap, samt En god bebyggd miljö.

En betydande del av omgivande mark kring Örebro stad är jordbruksmark, vilket gör att utvecklingen av staden kommer behöva ske på jordbruksmark. Detta för att säkra andra väsentliga samhällsintressen, såsom övergripande bostadsförsörjning och näringslivets möjlighet till utveckling. Samtidigt är jordbruksmark inom kommunen viktig för att kunna behålla och öka den inhemska livsmedelsförsörjningen, vilket på sikt kan minska klimat- och miljöpåverkan. Ett förslag till vägledning för hur jordbruksmark ska hanteras i fysisk planering och byggande har under året arbetats fram. Vägledningen planeras bli färdig under våren 2022 efter extern remissrunda och arbetas därefter in i översiktsplanen genom kommande planeringsstrategi. Syftet är att det ska finnas tydliga ställningstaganden och trygga processer i avvägningen mellan intresset av jordbruksmarkens betydelse för livsmedelsförsörjningen och andra väsentliga samhällsintressen för att Örebro skall kunna fortsätta utvecklas hållbart.

Arbete pågår med att genomföra och följa upp åtgärderna i kommunens vattenplan. Under 2021 har arbete med flera åtgärder fortsatt, t.ex. arbetet med vattenskyddsområde för Svartån, framtagande av nya riktlinjer för dagvatten och tillskapande av vandringsvägar i vattendrag som tidigare varit blockerade för fisk och andra

vattenlevande arter. Under året har även arbete med en checklista för hur hänsyn ska tas till bland annat vattenkvaliteten i planprocessen påbörjats. Vid årsskiftet 2021/2022 väntas det nya åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna beslutas och en revidering av vattenplanen kommer därför troligtvis att behöva genomföras under 2022.

Under året har arbetet med att förbättra livsmiljöerna i rinnande vattendrag intensifierats och ytterligare fem vandringshinder i öringsbäckar i Kilsbergen har åtgärdats. Miljötillstånd för att åtgärda Almbro damm i Täljeån och Lindbacka damm och bro i Svartån har lämnats in till domstol under våren. Vandringshinder är den vanligaste orsaken att vattendrag i kommunen inte uppnår satta miljö kvalitetsnormer och utförda och planerade åtgärder bedöms ha stor betydelse för ekosystem i vattendrag. Under hösten inleds arbetet med att skapa Hedens våtmarkslandskap med syfte att både rena Älvtomtabäckens vatten och skapa ett friluftsområde med hög biologisk diversitet. Under året har två våtmarker anlagts i Vinteråsen respektive Oset och ytterligare tre våtmarker beräknas bli klara under hösten i Åsskog. Två projekt har startats upp under året med fokus på att binda växthusgaser genom återvätning av naturmark.

Kommunens lokaler använder mycket el och för att utveckla energieffektiviseringen har ett avtal tecknats med ÖBO omsorg, som genomför kartläggning av de egna de egna fastigheternas energieffektiviseringspotential. En lista har tagits fram med vilka fastigheter som har störst potential för energieffektivisering och tre objekt har kartlagts grundligt i en första pilotutredning. Förslag på effektåtgärder finns som kräver investeringar i fastigheterna. Budget har beviljats för att kunna genomföra åtgärder i fastigheterna och/eller komplettera och fortsätta kartläggningen.

Stadsbyggnad har deltagit i att möjliggöra Sveriges första permanenta el-väg på E20 mellan Örebro och Hallsberg. Vår unika position inom transport och logistik, både geografiskt och näringslivsmässigt, var avgörande för valet av sträckan genom Örebro län. Arbetet med elvägar är en del i målsättningen om ett fossilfritt transportsystem år 2045. Framöver finns det dock utmaningar i kommunen med elförsörjningen inom vissa områden. På kort sikt handlar det troligen om lokal överföringskapacitet och behovet av utökat ledningsnät. Men på längre sikt finns också risk för regionala eller nationella flaskhalsar i både produktion såväl som överföringskapacitet inom landet. I vårt projekt Tamarinden prövas just nu helt nya lösningar för att på områdesnivå lagra och dela energi mellan de olika flerbostadshusprojekten. Ett konkret resultat blir att de så kallade effekttopparna, dvs toppbelastningen på elnätet, kan sänkas med över en tredjedel. Om detta skalas upp till stadsdelsnivå kan det underlätta avsevärt för elförsörjningen.

För att minska klimatpåverkan per person bland kommuninvångarna arbetar verksamheten med nudging och annan beteendepåverkan rörande färdmedelsval för att exempelvis minska användning av bil som färdmedel. Ett exempel på nudging är vintercyklingskampanj som har genomförts vintern 20/21 med bra utfall där de flesta deltagarna enligt en efterenkät kommer fortsätta cykla vintertid. Inom EU-projektet Rena resan genomförs nu också cykelutmaningar med tävlingsinslag riktat mot företag lokaliserade intill BRT-stråket (etapp 1). Under året har det i övrigt varit svårt att se om de olika insatserna har haft inverkan på val av färdmedel då coronapandemin inneburit att fler har arbetat hemifrån och heller inte rört sig ute i samhället lika mycket som vanligtvis.

Projektet om Meningsfull sommar (hemester) för 2021 har bidragit till att fler upptäckt pärlor i den egna kommunen och länet vilket har bidragit till mindre resande. Projektet blev lyckat mycket tack vare samverkan mellan olika förvaltningar och aktörer som kraftsamlade runt frågan.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Under 2021 skapades bättre förutsättningar för att följa upp utvecklingen av biologisk mångfald i våra natur- och kulturresevat, genom inventeringar enligt nytt uppföljningsprogram. Arbetet med invasiva arter har börjat ta form och en inventering på kommunal mark har gjorts. Samt utökad bekämpningen av invasiva arter. Vägledning för hantering av jordbruksmark i fysisk planering kommer att säkerställa att avvägda beslut om framtida markanvändning på jordbruksmark tas. 	<ul style="list-style-type: none"> Saknas ett styrdokument och därmed också långsiktig styrning för arbetet med biologisk mångfald. Därför är det viktigt att Strategin för naturvård och friluftsliv tas fram. Bättre struktur, arbetssätt och verktyg för arbetet med att integrera ekosystemtjänster och hållbarhet i fysisk planering. Vidareutveckla indikatorer för uppföljning av målområdet kopplat till grönstruktur, biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 5	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021	Målvärde 2021
Antal åtgärder för vattenlevande organismer	1	2	5	3
Antal hektar – långsiktigt skydd/restaurerats för att få höga miljövärden (ett års fördröjning)	836	903	944	Öka
Antal kommunala natur- och kulturresevat	19	21	21	21
Utveckling cykeltrafik (passager/dygn)	13 200	16 400	Ökar	Öka
Utveckling biltrafik (passager/dygn)	138 700	139 200	Ökar / =	Inte öka
Antal påstigande i kollektivtrafik (stadstrafik)	8 721 500	5 000 000	Minskar / =	Öka
Kommentarer till indikatorernas prognos				
Coronapandemin har påverkat trafiken, som år 2020 var på en generellt låg nivå för alla trafikslag. Därför är prognosen för 2021 att trafiken ökar igen, förutom möjligtvis för kollektivtrafiken.				
Restaureringar har skett i Ässkog, Vinteråsen och Ekeby Dreve.				

4.5.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att klimatbelastningen per person i Örebro ska vara på en nivå, som om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat

Örebro kommun ska fortsätta öka tillförseln av förnybar energi, utveckla energieffektiviseringsåtgärder samt öka andelen förnybar energi som används, med syfte att minska såväl kostnad som klimatpåverkan.

Örebro kommuns vattenförekomster ska uppnå god status och dricksvattenresurserna ska vara långsiktigt tryggade

Örebro kommun ska binda samman kommunens grönstruktur samt värna om och bidra till ökning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Örebro kommun ska arbeta för att ha miljömässig och organisatorisk motståndskraft för extrema förhållanden och ett förändrat klimat

Avfallet i Örebro kommun ska minska till mängd och farlighet samtidigt som återvinningen ska öka

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Jämfört med år 2000 ska klimatbelastningen minska med minst 40 procent per invånare för det geografiska området Örebro kommun, samt minska med minst 80 procent per invånare för Örebro kommunkoncern
- Arbeta med att brett implementera programmet för hållbar utveckling, klimatanpassningsplanen och avfallsplanen.
- Utveckla kommunens arbete med att uppmuntra och möjliggöra för en hållbar livsstil hos kommuninvånarna
- Utveckla samverkan mellan näringsliv, civilsamhälle, offentlig sektor och akademien för att utbyta kunskap och gemensamt agera för att möta klimatutmaningen
- Stärka samverkan och öka förståelsen kring arbetet med en hållbar livsmedelsförsörjning i Örebro, samt utreda värdet av jordbruksmark ur ett livsmedelsförsörjningsperspektiv för bedömning av framtida byggnation på jordbruksmark.
- Arbeta för ökad hänsyn till ekosystemtjänster inom det kommunala uppdraget
- Arbeta för biologisk mångfald genom att ta fram en strategi för naturvård och friluftsliv.
- Kartlägga kommunens egna fastigheters energieffektiviseringspotential

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetsätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Programmet för hållbar utveckling ”Vårt hållbara Örebro. Utvecklingsagenda med mål för 2050 och delmål för 2030” ska implementeras i Stadsbyggnads verksamhet.
Status: Pågår, bland annat kontinuerligt i vårt grunduppdrag men även genom kartläggning av pågående samt möjliga insatser respektive enhet har kopplat till de sex målområdena samt kartläggning av PHU:s delmål, vilka åtagande vi har som svarar mot dessa samt huruvida befintliga insatser räcker för måluppfyllelse. Fortsatt arbete med de målområden där nuvarande insatser inte är tillräckliga ska därefter ske.
- **Nämndens åtagande:** Planarbete i översiktsplanens utpekade kommunala kärnor samt utvecklingsområden ska prioriteras för att stärka strukturer som bidrar till hållbar utveckling.
Status: Pågår, kontinuerligt genom detaljplanläggning inom många geografiska områden i staden utifrån givna planuppdrag. Frågan lyfts kontinuerligt på Stadsbyggnads Prio-möten för att åstadkomma motsvarande utveckling i kommunens mindre tätorter.
- **Nämndens åtagande:** Kartläggningen av Örebro kommuns egna fastigheters energieffektiviseringspotential ska fortgå.
Status: Pågår.

- **Nämndens åtagande:** Arbete pågår med att genomföra och följa upp åtgärderna i kommunens vattenplan. Under 2021 har arbete med flera åtgärder fortsatt, t.ex. arbetet med vattenskyddsområde för Svartån, framtagande av nya riktlinjer för dagvatten och tillskapande av vandringsvägar i vattendrag som tidigare varit blockerade för fisk och andra vattenlevande arter. Under året har även arbete med en checklista för hur hänsyn ska tas till bland annat vattenkvaliteten i planprocessen påbörjats. Vid årsskiftet 2021/2022 väntas det nya åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna beslutas och en revidering av vattenplanen kommer därför troligtvis att behöva genomföras under 2022.
Status: Pågår.
- **Nämndens åtagande:** Anlägga våtmarker för att minska näringsförluster, miljögifter, öka biologisk mångfald och minska översvämningsrisker.
Status: Pågår, i Vinteråsen, Oset och Ässkog.
- **Nämndens åtagande:** Ta bort vandringshinder för vattenlevande organismer så som fisk i Kilsbergen för att gynna den biologiska mångfalden. Arbetet fortgår även med Lindbacka bro och Almbro.
Status: Pågår, 5st klara i Kilsbergen och fortsatt arbete med Linbacka och Almbro.
- **Nämndens åtagande:** Arbete med vägledning kring hur jordbruksmark ska hanteras i fysisk planering ska fortsätta, med syfte att skapa möjlighet till väl avvägda beslut om framtida markanvändning på jordbruksmark.
Status: Pågår, vägledningen är ute på externremiss tom december 2021 och ska därefter färdigställas.
- **Nämndens åtagande:** Ekosystemtjänster ska fortsätta främjas, t ex genom restaureringsarbete av äldre kulturmark i Vinteråsen och Ässkog. Syftet är att restaurera mark för att återskapa landskapstyper som minskat. Minskningen har medfört att arterna knutna till dessa livsmiljöer också har minskat och är idag till stor del hotade.
Status: Pågår, Vinteråsen 3ha och Ässkog 34,5 ha.
- **Nämndens åtagande:** En strategi för naturvård och friluftsliv ska påbörjas. Strategin syftar till att stärka biologisk mångfald och utveckla friluftslivet.
Status: Pågår, arbetet drar igång skarpt i höst.
- **Nämndens åtagande:** En handlingsplan för implementering av Örebro kommuns grönstrategi ska tas fram.
Status: Slutförd, antogs under våren 2021.
- **Nämndens åtagande:** En handlingsplan för översvämnings och skyfall ska tas fram. Handlingsplanen ska även ta upp hur vatten uppströms Örebro tätort kan fördröjas.
Status: Pågår, konsultuppdrag uppstartat.
- **Nämndens åtagande:** Fortsätta arbetet med nya stadsdelen Tamarinden för att utveckla nya energilösningar för delad energi.
Status: Pågår.
- **Nämndens åtagande:** Insamling av mer data via bl a drönare som leder till mer avancerade GIS-analyser för klimatanalyser som tex kan visa på markförändringar, föroreningar, buller, vind, avrinningar m.m
Status: Pågår, tillhandahåller och ajourhåller visningstjänster för geografisk

information på intranätet och orebro.se. Omtag sker i och med ny intranät-karteplattform.

Exempel på investeringar som bidrar till kommunfullmäktigemålet inom målområde 5:

- Anläggning av våtmarker.
Status: Pågående
- Anlägga skyddszoner mot vattendrag.
Status: Pågående
- Restaurering av Vinteråsens ängar.
Status: Pågående, 3ha i år
- Färdigställande av betesmarker i Ässkog och Markskogen.
Status: Pågående, 34,5 ha i år och det är ett arbete som fortsätter.
- Utrivning av vattenhinder i Kilsbergen.
Status: Klart, fem åtgärdade vandringshinder och fler görs nästa år.
Hedens vattenlandskap.
Status: Pågående, planerats och börjar byggas i höst.
- Boplatser för fåglar har tillskapas
Status: Klart
- Frihugning av naturvårdsträd
Status: Klart, ca 3ha i Ekeby Dreve

4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro

4.6.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 6

För att bidra till målområdet om ett hållbart och resurseffektivt Örebro arbetar nämnden bland annat med att åstadkomma en balans i färdtjänstekonomin. Nämndens verksamhet arbetar kontinuerligt tillsammans med Region Örebro Län (RÖL) i syfte att få kostnadskontroll samt minska kostnaderna för färdtjänsten. Ett arbete pågår i samband med RÖL där nämndens verksamhet samt ekonomer från Örebro kommun träffar representanter från RÖL och diskuterar och analyserar kostnaderna och kostnadsutvecklingen. RÖL har varit behjälpliga vid framtagande av analysmaterial. En extern granskning av färdtjänstverksamheten har genomförts och resultatet har presenterats i slutet av 2020. Nästa steg är att arbeta vidare med de förslag som kom från granskningen. Prognosen för 2021 ser fortsatt bättre ut än föregående år, även om underskottet även 2021 väntas bli betydande, vilket beskrivs mer i kapitel 5.

Ett annat arbete som pågår för att säkra en hållbart och resurseffektivt Örebro är de insatser som görs för att förbättra och säkra upp så att investeringsprocessen blir mer effektiv och genomförbar med en tydligare koppling till målområden i ÖSB. Ett stort utvecklingsarbete pågår under året kopplat till att tydliggöra och strukturera upp processen. Det har hittills lett till ökad kunskap, kontroll, styrning och uppföljning inom processen. Även fortsättningsvis kommer det krävas ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att bland annat hålla nere investeringsnivåerna, vilket är beroende av ett samarbete med främst Tekniska förvaltningen.

Lokaler är en stor del av kommunens resurser och för att stärka resurseffektiviteten ses möjligheten till samnyttjande av lokaler löpande över vid planering av nya lokaler. Nämndens verksamhet i samarbetar med lokalförsörjningsenheten och andra programområden för att hitta förutsättningar för samutnyttjande.

Arbetet med ökad digitalisering fortsätter. Detta i syfte att uppnå högre kvalitet och högre effektivitet vilket kan frigöra resurser, som kan höja servicen gentemot medborgare och andra aktörer. Som exempel kan nämnas arbetet med att förbereda för en plattform för IoT (Internet of Things). Flera projekt har genomförts, pågår just och vissa har ännu inte påbörjats, som ska bidra till en mer datadriven samhällsbyggnadsprocess. Under året har verksamheten fokuserat på att utveckla organisationen för att skapa bättre förutsättningar för digitalisering, t ex digitaliseringsforum som syftar till kunskapsutbyte mellan enheterna på Stadsbyggnad och att främja en enhetlig digitalisering för att förverkliga programområdets digitaliseringsstrategi inom Stadsbyggnad. Digitaliseringsforumet riktas på nämndens interna processer och blir ett organisatoriskt verktyg.

Nämndens verksamhet har klarat de uppsatta målen för digital tvilling, det betyder att det nu finns en digital tvilling för Norrcity och den första kopplingen till trafiksensorer har gjorts så att det är möjligt att mäta trafikflöden och använda för visualisering.

Under året har utvecklingen av öppna data bevakats. Öppna data är positivt för att kunna skapa så stor nytta av datan som möjligt. Dock kräver öppna data en ny finansieringsmodell för geodata, som idag är intäktsfinansierat. Under våren har geodataenheten bidragit med sin kompetens till Vård- och omsorg och Örebro kommuns centrala stab i arbetet med att effektivt kunna hantera coronapandemin.

Under året har verksamheten påbörjat arbetet med informationssäkerhet i enlighet med Örebro kommuns policy och metodhandbok för informationssäkerhet. Det är ett viktigt arbete för att säkerställa att den informationen som hanteras inom verksamheten

hanteras enligt de lagar och förordningar som finns, framförallt i samspel med utvecklingen av mer öppen data.

När det gäller nämndens arbetsgivaransvar har det varit i fokus under 2021. Under rådande coronapandemi har nämndens verksamhet fokuserat på att tillgodose en god arbetsmiljö för de medarbetare som arbetar hemifrån genom att bland annat erbjuda så kallade hemma-kit bestående av stor dataskärm, tangentbord, datamus och kontorsstol. För att säkra upp en god psykosocial arbetsmiljö har de olika cheferna arbetat med digitala sociala aktiviteter och regelbundna digitala avstämningar. Medarbetarna fortsätter att utveckla bättre kunskap och nya användningsområden för teknikstöd och digitalt arbetssätt. Trots att omställningen har gått bra och att det finns en hög vana av aktivitetsbaserat arbetssätt finns en längtan efter mer kollegialt utbyte där man träffas fysiskt. Detta har ledningen fångat upp och arbetar med för att fortsätta stötta medarbetarna på bästa sätt men samtidigt hålla fast vid de kommungemensamma riktlinjerna. Nämndens verksamhet ser inget produktionsstopp under tiden som majoriteten av medarbetarna har arbetat hemifrån under coronapandemin, detta beroende på den resiliens som upparbetats i om digitaliseringen och det aktivitetsbaserade arbetssättet som var på plats redan innan. Verksamheten har heller ej drabbats av någon större sjukfrånvaro under året.

Stadsbyggnad fortsätter även sin resa med att stärka och utveckla tillitskulturen på förvaltningen. 2019 lanserade Stadsbyggnad sitt eget Tillits- och kulturprogram som syftar till att skapa en god gemenskap och trygga medarbetare för att kunna leverera med kvalitet. Under 2021 intensifieras arbetet med att stärka en tillitskultur, i om att det varit delvis vilande under coronapandemin. En ny struktur för arbetet togs fram under våren och teman sattes för kommande åren. Aktiviteter har därefter genomförts på digitala APT:er. Detta arbete har bidragit med förutsättningar för en bibehållen trygghet och leverans när ledningsstrukturen behövt ställa om med tillförordnade chefstjänster, som ett resultat av bl a föräldradigheter. I samspel med Tillits- och kulturprogrammet har även en plan för ledarskapsutveckling tagit fram, vilket syftar till att boosta ledarskapet i bland annat tillitskultur. Arbetet har påbörjats under våren. Även arbetet med "Säkra kompetensen" är återupptaget, efter att ha varit vilande under den mest intensiva pandemitiden, och pågår enligt tidplan och årssnurra som finns.

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Omtag för att fortsätta boosta tillitskulturen på Stadsbyggnad. Fortsatt arbete med ökad digitalisering i samspel med utveckling av informationssäkerhetsarbetet. Fortsatta framsteg i arbetet med färdtjänstekonomin i samarbete med RÖL. 	<ul style="list-style-type: none"> Mer arbete krävs för att få färdtjänstekonomin i balans. Fortsatt arbete med investeringsprocessen krävs.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 6	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021	Målvärde 2021
Andel enheter med HME-värde på minst 78%	36	66,7	Redovisas i årsberättelse	Öka
Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare (%)	43	58	50*	Öka

HME-index	73	76	Redovisas i årsberättelse	Öka
-kvinnor	72	74	-"-	Öka
-män	75	78	-"-	Öka
Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr (exkl reavinst mark) %	-27,1	-6,3	-12,8	>/=0
-varav Stadsbyggnad	6,3	7,5	5,1	>/=0

Kommentarer till indikatorernas prognos

*Prognosen för 2021 är lägre än utfallen 2020 av fler anledningar. Den främsta anledningen är att många personalgrupper ligger precis över 10 medarbetare och om det är vakanser vid brytdatumet påverkas procentsatsen avsevärt i om Stadsbyggnads storlek. Att utfallen 2020 var högt beror på att enheter hade tillfälliga chefslösningar där en chef kunde ha två enheter under en period. Runt 50% kan ses som det normala för Stadsbyggnad.

4.6.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Nämnder och styrelser i kommunen ska säkerställa hög budgetföljsamhet

Örebro kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi, där varje nämnd och dess verksamheter bidrar till en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser

Örebro kommun ska arbeta nämndöverskridande för att nå högsta möjliga resursnytta

Vid fördelningen av de ekonomiska medlen i kommunkoncernens olika verksamheter ska jämställdhet beaktas

Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter

Inriktningar som omhändertagits 2021 inom nämndens åtaganden:

- Genomföra översyn av investeringsprogrammet för att ytterligare minska den framtida kostnadsutvecklingen
- Stärka de sociala kraven i samband med upphandling i syfte att i högre grad leda till anställning eller praktik.

Nämnden bidrar till ovanstående kommunfullmäktigemål genom redan etablerade arbetssätt och grunduppdrag enligt det som specificeras i årets Verksamhetsplan. Utöver detta har nämnden gjort följande **utveckling inom kommunfullmäktigemålen**:

- **Nämndens åtagande:** Vidareutveckla och tydliggöra kopplingen mellan investering och drift, ambitionerna för drift av allmän plats.
Status: Pågår, uppdragsdirektiv framtaget och förankrat med tekniska förvaltningen.
- **Nämndens åtagande:** Ta fram underlag för att säkerställa att budget finns för de exploateringsinvesteringar som planeras under kommande år, så att etablering av verksamheter och bostadsförsörjning inte hämmas.

Status: Pågår, sker genom prognoser för alla objekt som sedan sammanställs och förs in i budgeten efter avstämning med ekonomerna.

- **Nämndens åtagande:** Ett strategiskt arbetssätt för ekonomistyrning inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet ska tas fram i syfte att skapa långsiktighet och struktur för en ökad medvetenhet och kring ekonomistyrningen som redskap för att uppnå de politiska målen och skapa förutsättningar för mer strategiskt arbete med ett större ekonomifokus.
Status: Pausat i och med att arbetet har främst haft fokus på ekonomistyrning inom investeringsprocessen kopplat till det pågående utvecklingsuppdraget som pågår inom programområdet.
- **Nämndens åtagande:** Investeringsprocessen inom programområde Samhällsbyggnad ska tydliggöras och utvecklas, i syfte att uppnå bättre samordning, resursutnyttjande, tydligare prioriteringar, ökat genomförande, vilket ämnar leda till ökad måluppfyllelse.
Status: Slutförd/pågår, beslutet från 2020 om ökad ekonomisk styrning av för investeringar har implementerats i organisationen och fortsatt arbete pågår.
- **Nämndens åtagande:** I det fortsatta utvecklingsarbetet för investeringsprocessen ska jämställdhetsperspektivet ingå som en del i framtagandet av investeringsplanerna för Programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet. Detta ämnar bidra till en ökad transparens i investeringsbudgeten.
Status: Pågår, perspektivet finns med i investeringsplanemallen men ytterligare insatser behövs. Finns med som utvecklingsuppdrag i investeringsprocessens utvecklingsplan.
- **Nämndens åtagande:** Ändamålsenliga ramavtal ska säkerställas för att skapa förutsättningar för mer långsiktigt och resurseffektivt arbete.
Status: Pågår, ny upphandlingsrutin för prioritering har tagits fram i samarbete med Upphandlingsenheten och implementerats på Stadsbyggnad. Varje avdelningsledningsgrupp diskuterar prioritering av upphandling innan det skickas in via e-tjänst. Det är ett pågående arbete att ständigt förbättra rutinen.
- **Nämndens åtagande:** Programområdet behöver identifiera, synliggöra och presentera effekten av volymförändringar i nämnderna till följd av den växande kommunen som ej har budgetkompenserats för, i syfte att skapa transparens och arbeta för en ekonomi i balans.
Status: Pågår, driftkostnadskonsekvensen inkluderas nu i investeringsbilagan
- **Nämndens åtagande:** Hållbart medarbetarengagemang (HME) ska förbättras ytterligare. Implementeringen av Stadsbyggnads Tillit- och kulturprogram ämnar främja arbetet med att stärka ledarskap- och medarbetarskap och bidra till ökat HME.
Status: Pågår, Ledarutvecklingsåtgärd om tillitsbaserad styrning. Diskussionsuppdrag om goda exempel på APT.
- **Nämndens åtagande:** För att säkerställa en långsiktig hållbar kompetensförsörjning ska arbetet med Säkra kompetensen fortsätta.
Status: Pågår
- **Nämndens åtagande:** Samverkan med lärosäten om att ta emot praktikanter ska ske. Samverkan för att uppmärksamma studenter Örebro kommun som arbetsgivare

och för att utveckla utbildningsinnehåll som kan bidra till ett stärkt underlag på arbetsmarknaden utifrån perspektiven attrahera och rekrytera kompetenser.

Status: Pågår

- **Nämndens åtagande:** Arbetet med att minska utgifterna inom färdtjänsten ska fortsätta. Arbetet sker i samverkan med Region Örebro Län.
Status: Pågår (bl.a. har utredning om kostnadsbesparingar gjorts och avtalet med Regionen ses över)
- **Nämndens åtagande:** Framgent utvärdera Citypassagen och aktivitetsbaserat arbetssätt för att säkerställa ett positivt och produktivt arbetssätt med god arbetsmiljö.
Status: Pågår, arbete med arbetssätt post-corona pågår.
- **Nämndens åtagande:** Utveckla inköpsrutiner inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet, bland annat utifrån ökad köptrohet och säkerställa ändamålsenliga ramavtal för att skapa förutsättningar för mer långsiktigt och resurseffektivt arbete.
Status: Pågår, under våren förtydligades rutinen för inköp vid avtackningar och uppvaktningar inom förvaltningen då nya avtal med leverantörer av blommor och växter har slutits. Inköpsrutin finns tillgänglig för alla chefer. Att tydliggöra inköpsrutinerna och säkerställa att de finns tillgängliga är ett löpande arbete.
- **Nämndens åtagande:** Under året ska Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet, tillsammans med Tekniska nämnden och Västerporten Fastigheter AB utreda förutsättningarna för lämpliga driftsformer av parkmarken i Brunnsparken.
Status: Pågår, ett första steg är antagande av Detaljplan för Brunnsparken, vilket förväntas ske kring årsskiftet 2021/2022.

5. Analysunderlag – ekonomi.

Delårsresultat och prognos – ekonomi

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet uppvisar till och med augusti 2021 ett samlat utfall på – 84,8 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning av aktuell budgetram med 72 % jämfört med periodens riktvärde på 67 %. Den negativa avvikelsen hänförs främst till lokalförsörjningsverksamheten som uppvisas en negativ avvikelse för perioden motsvarande cirka – 8,8 mnkr samt kollektivtrafiken med en avvikelse på – 6,6 mnkr.

Prognosen för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet visar på en negativ avvikelse på – 12,8 mnkr jämfört mot budget 2021 och avvikelserna fördelas sig mellan Stadsbyggnad +5,1 mnkr, mark – 3,3 mnkr samt kollektivtrafiken -14,7 mnkr, varav färdtjänsten utgör -14 mnkr. Prognosen är 2,9 mnkr sämre än prognos 1, vilket beror på en något försämrad prognos inom kollektivtrafiken samt inom mark.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafikens utfall till och med augusti 2021 innebär en samlad negativ avvikelse på – 6,6 mnkr jämfört mot periodens budget, och innebär att 81 % av total budget har förbrukats. Den negativa avvikelsen hänförs till färdtjänsten som till och med augusti redovisar en negativ budgetavvikelse på – 6,7 mnkr jämfört mot periodens budget. Avvikelsen hänförs till både kostnad för resor samt administration.

Kollektivtrafiken prognostiserar för 2021 en samlad negativ budgetavvikelse på -14,7 mnkr, och fördelar sig mellan färdtjänst – 14 mnkr och flextrafik – 0,6 mnkr. Prognosen för kollektivtrafiken är baserad på kostnadsprognosen från Region Örebro Län (RÖL) för de olika restyperna för 2021. Den redovisade prognosen för kollektivtrafiken är en förbättring med 5,9 mnkr jämfört med den prognos för 2021 från RÖL som presenterades i samband med verksamhetsplan 2021. Dock beror detta i stort sett helt på effekt av minskat resande på grund av coronapandemin. Bortsett från denna effekt uppskattas prognosen till 2,5 mnkr bättre än vad som lyftes i verksamhetsplanen.

Färdtjänsten har redovisat stora underskott under flera år, och så även för 2021, men enligt prognosen ser ändå kostnaderna, och därmed den negativa budgetavvikelsen, ut att minska jämfört mot föregående år. Detta beror framför allt på att RÖL upphandlade och tecknade ett nytt avtal med trafikentreprenörer under 2020, vilket har genererat lägre kostnad per resa. Utvecklingen av kostnad per resa kan utläsas i tabellen nedan och visar en tydlig nedgång av kostnad per resa efter införandet av det nya avtalet från och med juli 2020. Att kostnad per resa är hög 2020 beror både på det direktupphandlade avtalet och minskat resande till följd av coronapandemin. Även 2019 påverkade det dyrare direktupphandlade avtalet utfallet. Därmed är 2017 eller 2018 ett bättre referensår och jämfört med dessa års siffror är snittkostnaden tillbaka på de årens nivåer på 205 kr/resa (utifrån antaganden om att 2021 varit ett ”normalt” år).

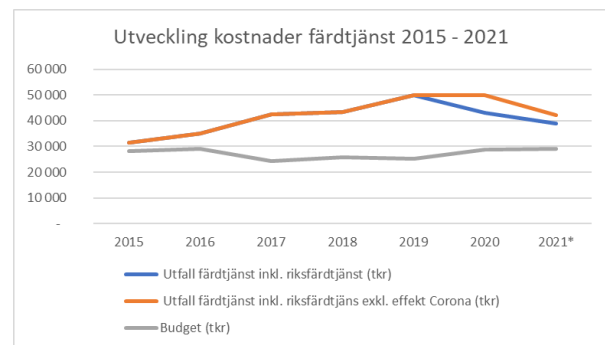
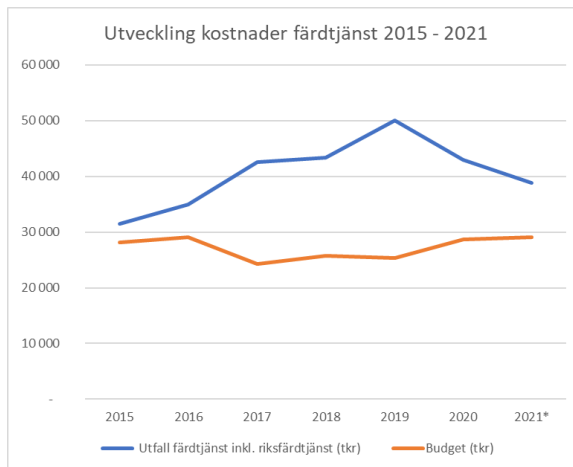
Kostnad/resa	Färdtjänst (kr)	Riksfärdtjänst (kr)
2017	205	1694
2018	195	1607
2019	226	1771
2020	283	1888
2021		
<i>Beräkning inkl. ”Coronaeffekt”</i>	228	2667
<i>Beräkning exkl. ”Coronaeffekt”</i>	205	2000
Prognos 2022	205	2000

Uppgifterna ovan är baserade på beräkningar från RÖL och baseras på ett antal antaganden om vad som hade varit ett ”normalt” resande för 2021. Om kostnad per resa skulle beräknas baserat på 2019 års antal resor, som är det senaste ”normalåret”, samt RÖLs prognos exkl. effekt av coronapandemin skulle kostnad per resa för 2021 beräknas till 205 kr/resa, vilket därmed visar på en tydlig effekt i form av kostnadsdämpning till följd av det nya avtalet. Beräkningen för 2021 års utfall exklusive coronaeffekt motsvarar nuvarande prognos för 2022.

Trots att coronapandemin inneburit ensamåkning i varje fordon har resandet gått ned så pass mycket att totala kostnaderna minskat jämfört mot 2020, vilket även syns i och med en lägre kostnad per resa. I nedanstående tabell och diagram redovisas hur de totala kostnaderna för färdtjänstresor utvecklats sedan 2015.

REN	År	Aktivitet	Utfall färdtjänst inkl. riksfärdtjänst (tkr)	Avsatt budget (tkr)	Differens (tkr)
898008 Färdtjänstresor	2015	7741 Resor	31 492	28 211	- 3 281
898008 Färdtjänstresor	2016	7741 Resor	34 896	29 137	- 5 759
898008 Färdtjänstresor	2017	7741 Resor	42 585	24 217	- 18 368
898008 Färdtjänstresor	2018	7741 Resor	43 375	25 716	- 17 659
898008 Färdtjänstresor	2019	7741 Resor	50 047	25 292	- 24 755
898008 Färdtjänstresor	2020	7741 Resor	42 922	28 693	- 14 229
898008 Färdtjänstresor	2021*	7741 Resor	38 800	29 043	- 9 757

(* 2021 års utfall är enligt prognos vid delår 2)

Som tabellen och diagrammen visar har kostnadsutvecklingen minskat sedan det direktupphandlade avtalet som löpte perioden 1 juli 2019 till 30 juni 2020 ersattes med ett nytt avtal. Den negativa differensen har även minskats på grund av att medel omfördelats inom kollektivtrafikens budget till färdtjänsten i och med att åtgärder såsom att säga upp taxesubventionen för kollektivtrafiken genomförts. Exklusive effekt av coronapandemin skulle dock RÖL redovisa en prognos för 2021 på 42,2 mnkr, dvs. 3,4 mnkr sämre än de effekter i form av minskade kostnader som det minskade resandet till följd av coronapandemin genererat. Effekten av det nya avtalet framgår även i minskningen av kostnad per resa för 2021, vilket presenterades i föregående stycke.

Ytterligare orsak till den negativt avvikelser inom färdtjänsten hänförs till de administrativa kostnaderna som RÖL fakturerar Örebro kommun för färdtjänsten och flextrafiken. För 2021 prognostiseras de administrativa kostnaderna till totalt 14,4 mnkr

jämfört mot avsatt budget på 10,3 mnkr, därmed en negativ avvikelse på 4,1 mnkr. De administrativa kostnaderna har ökat med 28 % sedan 2018, vilket därmed också varit en bidragande faktor till den ökade totala negativa budgetavvikelsen för kollektivtrafiken senaste åren. Hur debiterade kostnader för administration från RÖL har utvecklats sedan 2015 presenteras i nedanstående tabeller. Även kring administrationskostnaderna pågår diskussioner med RÖL kring möjlighet till effektivisering och kostnadsdämpande åtgärder. Anledningen till de ökade kostnaderna beror bland annat på årlig uppräknings av löner, men främst på grund av utökning av resurser.

Färdtjänst	Budget (tkr)	Utfall (tkr)
2015	10 350	10 347
2016	10 350	10 115
2017 (Ingen budget specificerad)		10 715
2018	10 668	10 964
2019	10 668	12 978
2020	10 668	13 156
2021	10 000	13 992

Flextrafik	Budget (tkr)	Utfall (tkr)
2015 (Inget utfall eller budget specificerat)		
2016 (Ingen budget specificerad)		260
2017 (Ingen budget specificerad)		228
2018	228	281
2019	274	360
2020	274	360
2021	274	384

Stadsbyggnad

Stadsbyggnad uppvisar till och med augusti 2021 ett utfall på – 36,8 mnkr, vilket är ett positivt utfall jämfört mot periodiserad budget på + 10,5 mnkr, och motsvarar en förbrukning av helårsbudget på 52 % jämfört mot periodens riktvärde på 67 %. En stor del av den positiva avvikelsen för perioden hänförs till planeringsavdelningen, + 6,3 mnkr, där alla enheter uppvisar positiva utfall för perioden, vilket hänförs till lägre personalkostnader än budgeterat samt att konsultmedel nyttjats i låg omfattning. Även övriga avdelningar redovisar positiva utfall för perioden, vilket främst hänförs till vakanta tjänster i och med glapp mellan avslutad tjänst och nyrekrytering samt lägre utfall jämfört mot vad som budgeterats för personalomkostnader för resor, hotell/logi samt kurser/konferenser till följd av coronapandemin.

Stadsbyggnad prognostiserar en positiv avvikelse jämfört mot budget för 2021 på + 5,1 mnkr. Den positiva prognosen hänförs främst till lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster som uppkommit vid glapp mellan avslutad tjänst och nyrekrytering samt vid vakanser på grund av föräldraledigheter. Detta gäller för i stort sett alla enheter inom förvaltningen. Den positiva prognosen hänförs även till viss del till lägre prognos för personalomkostnader för resor, hotell/logi samt kurser/konferenser till följd av coronapandemin.

Mark och fastighet

Mark och fastighet redovisar ett samlat utfall för perioden januari till och med augusti 2021 på – 11,1 mnkr vilket innebär en negativ avvikelse jämfört mot periodiserad budget för perioden på – 9,8 mnkr. Periodens avvikelse hänförs med främst till lokalförsörjningsverksamheten (-8,8 mnkr), bostadsrätterna (- 3 mnkr) samt skogsverksamheten (- 2,4 mnkr), men den negativa avvikelsen minskar med hjälp av positiva avvikelser inom kultur- och fritidsfastigheter samt naturvärden.

Inom lokalförsörjningsverksamheten beror den negativa avvikelsen främst på beslut om kompensation för hyresökning utifrån nya kommunala hyresmodellen för Våbo (- 8

mnkr), vilket gör att kostnaden för tillfället belastar lokalförsörjningsverksamheten. Analys av omfattningen av kompensationen kommer genomföras under hösten och justeras därefter. Utöver detta beror avvikelserna också på periodiseringsfel av internhyror som ej debiterats ut mot verksamheterna samt ökade kostnader för skadegörelse. Inom bostadsrätterna beror avvikelserna främst på att cirka 3 mnkr avser upparbetade kostnader i underhållsprojekt avseende renovering Vesslans kök. Detta ska stämmas av om fördelas under hösten då större delen avser investering.

Mark och fastighet prognostiserar en negativ budgetavvikelse för 2021 på - 3,3 mnkr, och avvikelserna hänförs till tomträttsverksamheten -1,6 mnkr, skogsverksamheten -1,5 mnkr, naturvårdsverksamheten -0,4 mnkr. Övriga verksamheter prognostiserar ett utfall i enlighet med aktuell budget.

Den främsta negativa prognostiserade avvikelserna hänförs därmed till tomträttsverksamheten, där -1,1 mnkr beror på att beslut tagits om att genomföra en ändring av en exploateringsfastighet till att istället upplåta en tomträtt, beslut enligt Sam 425/2019. Upplåtelsen innebär en årlig intäkt för avgäld till Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet på cirka 0,2mnkr. Dock innebär även upplåtelsen att kostnader motsvarande 1,1 mnkr som kommunen haft för att iordningsställa fastigheten inför byggnation, exempelvis för förberedande arbeten, planläggning och fastighetsbildning, kommer belasta nämndens driftsbudget för 2021. Då inget utrymme i budgeten finns för detta prognostiserar en negativ avvikelse för 2021 på hela beloppet. Utöver det prognostiserar även en negativ avvikelse hänfört till lägre tomträttsavgälden motsvarande -0,5 mnkr, vilket beror på fler försålda tomträtter än vad som var beräknat i budget.

Skogsverksamhetens negativa prognos på - 1,5 mnkr beror på att intäkterna förväntas bli 2,5 mnkr lägre än budgeterat, men avvikelserna minskar dock på grund av lägre prognostiserade kostnader för röjning och plantering än vad som budgeterats. De lägre intäkterna beror till stor del på att skogarna under de senaste tre åren drabbats hårt av granbarkborreangrepp, vilket lett till att stora arealer äldre grandominerad skog och gran på före detta åkermark behövt avverkas, både på grund av direkta skador och förebyggande för att säkra virkesvärden. Ytterligare anledningar till lägre intäkter utgörs av begränsade områden äldre skog som kan slutavverkas, planerade avverkningar som inte kommer hinna genomföras i år, att avverkning av mindre områden ger höga avverkningskostnader men lägre virkesvärden samt färre avverkningar inför exploatering.

Naturvårdens avvikelse hänförs till ökade kostnader jämfört mot budget för skötsel av natur- och kulturresevat, vilket beror på ett ökat nyttjande till följd av coronapandemin samt att man behövt köpa in mer tjänster istället för att nyttja FUFAs på grund av att de har fått minskade resurser. Detta kan tydliggöras genom att kostnader för städning, sophämtning och ved ökade med 330% 2020 jämfört mot 2019.

Investeringar

Det beslutade budgetanslaget för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets investeringar 2021 uppgår till 380,7 mnkr varav 96,3 mnkr utgörs av överförda medel från 2020. Det totala utfallet till och med augusti 2021 uppgår till 127,6 mnkr vilket motsvarar en förbrukning på 34 % av det totala skattefinansierade investeringsanslaget. Prognosen för de skattefinansierade investeringarna uppgår till 309,1 mnkr för budgetåret 2021 vilket motsvarar en förbrukning på 81 % av den totala investeringsbudgeten för 2021.

Förbrukningen av medel till och med augusti är fortfarande relativt låg vilket bland annat beror på att flera av de större investeringsobjekten inte belastats av några kostnader än.

Exempelvis pågår flera objekt kopplat till investeringar vid och omkring Kulturkvarteret, men där kostnaderna kommer omföras från exploateringsekonomin under slutet på året. Även andra större investeringar såsom renovering av Strömsborg, flera belysningsinvesteringar, naturvårdsinvesteringar samt objekt inom kultur- och fritidsfastigheterna har inte heller belastats av kostnader ännu. Många investeringar ligger även på kö för att påbörjas hos Tekniska nämndens projektenhet.

Av total budget prognostiseras ett behov av att överföra 26,5 mnkr till 2022 för pågående investeringar som ej kommer hinna slutföras under 2021. Av dessa utgörs 13,8 mnkr av volympottsfinansierade investeringar och 12,7 mnkr avser fastighetsinvesteringar.

Inför 2021 har nämndens investeringsbudget reducerats för att anpassas till kommunens finansiella mål om att "Kommunens egna investeringar i skattefinansierad verksamhet ska ha en självfinansieringsgrad på minst 70 procent". Investeringsbudgeten har även behövt anpassats för de volympottsfinansierade investeringarna och har justerats för att motsvara det utrymme på 6 mnkr som avsatts för ökade kapitalkostnader.

Trafik- och miljöinvesteringar

Trafik och kollektivtrafik

Trafik- och kollektivtrafikinvesteringar har vid delår 2 2021 ett totalt budgetanslag på 59,3 mnkr inklusive överförda medel från 2020, varav 28 mnkr avser budget för Bus Rapid Transit (BRT). Trafik och kollektivtrafik prognostiserar för 2021 att nyttja 59,2 mnkr, vilket motsvarar i stort sett hela investeringsbudgeten. Under perioden januari till augusti 2021 har 29,9 mnkr nyttjats, vilket motsvarar en förbrukning på cirka 50 % av årets budget, varav BRT utgör 24,6 mnkr. Ett flertal objekt ligger på kö hos projektledningsenheten på Tekniska och har därmed inte kunnat påbörjats, vilket bidrar till det låga utfallet för perioden. Under året har byggnationen av delsträcka 1 för BRT påbörjats och förväntas vara färdigställd i slutet av 2021. Anbudet blev dock dyrare än vad som planerats för, men i och med statlig medfinansiering prognostiseras ändå delsträcka 1 att hålla sig till avsatt budget. Projektet för "Bussprioritering" är på gång att färdigställas och är en viktig pusselbit för ett fungerande BRT-system på sikt. För bussprioriteringsprojektet återstår för Regionen att skaffa licenser och att säkerställa en långsiktig förvaltnings- och driftsorganisation.

Under 2021 förväntas följande pågående projekt färdigställas:

- Busskörfält, bussprioriteringar
- Hovstaleden etapp 2
- Mellringeleden, etapp 2 (Mellringeleden Ekersgatan -mellan Västerplan och Hertig Karls plan, 250 m)
- Cityringen, Malmgatan
- Cykelparkering vid Teaterplan
- GC-bana Östra Nobelgatan vid Kv. Lagerhuset
- Pendlarparkering i Björkhaga
- BRT delsträcka 1
- Vädskydd – hållplatser i egen regi

Skattefinansierade exploateringsinvesteringar

Skattefinansierade exploateringsinvesteringar har vid delår 2 2021 ett totalt budgetanslag på 27,1 mnkr inklusive överförda medel från 2020, varav 25 mnkr avser budget för allmän platsmark vid Kulturkvarteret. Skattefinansierade exploateringsinvesteringar prognostiserar för 2021 att nyttja hela budgetanslaget.

City, Stadsmiljö. Å-staden

City-, Stadsmiljö- och Å-stadeninvesteringar har vid delår 1 2021 ett totalt budgetanslag på 24,5 mnkr, inklusive överförda medel från 2020, varav 11 mnkr avser budget för investering vid Vasaplatsen som är kopplad till byggnationen av Kulturkvarteret. Under perioden januari till augusti 2021 har 2 mnkr nyttjats, vilket motsvarar en förbrukning på 9 % av årets budget. Att förbrukningen till och med augusti är låg kan förklaras med att en hel del kommer faktureras sent under året, men främst utifrån att färdigställande av allmän plats, Fabriksgatan, Vasaplatsen och Åstråket, runt kulturkvarteret inom investeringsområdet City blivit försenat.

City-, Stadsmiljö- och Å-stadeninvesteringar prognostiserar för 2021 att nyttja 18,4 mnkr av sitt budgetutrymme, vilket motsvarar 75 %. Den största investeringen som kommer färdigställas under 2021 är Teaterplan.

Under 2021 förväntas följande pågående projekt färdigställas:

- Teaterplan
- Stadsmiljö Heden – Mellringe - gångstigar
- Odlingsslotter Vivalla
- Belysning vid Kanslibron
- Belysning Norra Strandgatan

Naturvård och vatten

Naturvård och vatten har vid delår 2 2021 ett totalt budgetanslag på 6 mnkr, inklusive överförda medel från 2020 och hela budgeten prognostiseras nyttjas under 2021. Under perioden januari till augusti 2021 har kostnader upparbetats till totalt 3,4 mnkr, samt att bidrag inkommit motsvarande 4,2 mnkr. Av bidragen avser 0,8 mnkr vatteninvesteringar och 0,15 mnkr LONA-projekt. Övriga 3,1 mnkr avser bidrag från naturvårdsverket för investering inom attraktiva tätorter och naturturism som genomfördes under 2020, men då "lånades" medel från objektet Stora Hjortstorps gård då bidraget inte hade hunnit komma in.

Under 2021 förväntas följande investeringar färdigställas:

- Restaureringar av kulturmarker i bl.a. Lövnäs
- Öka tillgängligheten med sociala anläggningar som stigar och rastplatser. tex. i Åsskog.
- Ta bort fem vandringshinder för vattenlevande organismer i bl.a. Kilsbergen
- Lilla köket i Stora Hjortstorps gård

Kulturmiljövård

Kulturmiljövård har vid delår 2 2021 ett totalt budgetanslag på 10,8 mnkr, inklusive överförda medel från 2020. 10,7 mnkr avser renovering av Strömsborg, där budgeten utökades under våren med 5,9 mnkr efter omfördelningen från trafikinvesteringar. Till och med augusti har inga medel nyttjats, vilket beror på att man under våren projekterat och förberett för upphandling. Upphandlingen är nu genomförd och projektet har påbörjats. Hela budgeten för kulturmiljövårdsinvesteringar, som i stort sett enbart utgörs av renovering av Strömsborg prognostiseras att nyttjas under 2021. Ambitionen är att hela investeringen kommer genomföras under 2021 och upphandling av entreprenaden har genomförts innan sommaren.

Prognos kapitalkostnader finansierade inom volympott

Inom programområde Samhällsbyggnad finns investeringsområden där kapitalkostnader (avskrivning och internränta) ska finansieras av avsatt s.k. "volympott". För Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet innebär det att kapitalkostnader för

trafik-, kollektivtrafik-, city-, stadsmiljö-, Å-staden-, naturvård- samt kulturmiljöinvesteringar som ska finansieras av volympotten. Även inom Tekniska nämnden ska kapitalkostnader inom investeringsområdena gata och park finansieras av samma volympott.

För 2021 har programområde Samhällsbyggnad, enligt beslut i ÖSB, 6 mnkr att nyttja för ökade kapitalkostnader inom ovanstående investeringsområden samt att Programnämnd samhällsbyggnad har 0,1 mnkr kvar i sin budget från 2020. Under 2021 prognostiseras 90,9 mnkr av de volympottsfinansierade investeringarna att upparbetas. Prognosen innebär en beräknad ökad driftkostnad i form av ökade kapitalkostnader mellan 4,3 – 5,2 mnkr beroende på vilken avskrivningstid som användas vid beräkningen. Beräkningen avser helårseffekt så vilken effekt som uppkommer i år beror på när investeringen aktiveras.

Inom investeringsområdena finns det dessutom upparbetade investeringskostnader som fortfarande ligger som s.k. pågående arbeten och inte har aktiverats än och därmed inte börjat generera driftkostnader i form av kapitalkostnader. För de investeringar som inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet ska finansieras av volympotten uppgår detta till cirka 75,8 mnkr. Omräknat till beräknad årlig driftkostnad i form av kapitalkostnader genererar de oaktiverade investeringarna en ökad årlig driftkostnad på mellan 3,4 – 4,2 mnkr. Utifrån den prognostiserade investeringskostnaden för 2021 samt de investeringar som ligger som pågående arbete beräknas en årlig ökad driftkostnad i form av kapitalkostnader på mellan 7,7 – 9,4 mnkr.

Aktiverat inför delår 2 volympott

Inför varje delårsrapportering och bokslut genomförs en genomgång av de investeringar som ligger som så kallade pågående arbeten för att identifiera vad som är klart och kan aktiveras och läggas in i anläggningsregistret och börja generera kapitalkostnader. För investeringsområdena trafik, kollektivtrafik, city, stadsmiljö, Åstaden, naturvård samt kulturmiljö har inför delår 2 2021 inget aktiverats mot anläggningsregistret från och med augusti 2021. En genomgång och omfattande arbete med detta kommer behöva genomföras under hösten då det i dagsläget ligger 75,8 mnkr som pågående arbeten avseende oaktiverade trafik- och miljöinvesteringar.

Mark- och fastighetsinvesteringar

Kultur- och fritidsfastigheter

Det beslutade budgetanslaget för Kultur- och fritidsfastighetsinvesteringar 2021 inkl. överförda medel från 2020 uppgår till 41,6 mnkr. Till och med augusti 2021 har 7,6 mnkr nyttjats och under 2021 prognostiseras 33,3 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar 80 %. De 8,3 mnkr som inte prognostiseras nyttjas avser investering i omklädningsrum vid Rosta gårde, projektering har påbörjats men byggnation förväntas genomföras under 2022.

Följande projekt prognostiseras därmed slutföras under 2021:

- Trängens IP
- Mellringe IP
- Samt flera mindre fastighetsåtgärder

Markreserv

Markreserven har ett budgetanslag för 2021 inkl. överförda medel från 2020 på 16,7 mnkr. Till och med augusti 2021 har 5,3 mnkr nyttjats, vilket motsvarar 32 %. För 2021 prognostiseras 12,3 mnkr nyttjas, vilket motsvarar 74 %. De medel som inte

prognostiseras nyttjas avser objekten Truckstop och Lindbackabron, där båda behöver skjutas framåt i tiden.

Följande projekt prognostiseras därmed slutföras under 2021:

- Investering på Skottvägen
- Byggnation vid Gudmundstorp, Myrö
- Investeringar kopplat till akuta åtgärder och myndighetskrav

Förvärv och försäljning

Det beslutade budgetanslaget för förvärv och försäljning för 2021 inkl. överförda medel 2020 uppgår 30 mnkr. Till och med augusti har förvärv genomförts motsvarande 12,8 mnkr och avser bland annat del av fastigheterna Eldvalla 1:1, 2:17 i Glanshammar och Säby 2:72, Vintrosa. Ytterligare några mindre förvärv har genomförts genom del av Nikolai 3:147 samt del av Almby 13:25.

Ingen försäljning av fastigheter har hittills genomförts under 2021.

Lokalförsörjning och bostadsrätter

Investeringar inom lokalförsörjning och bostadsrätter har för 2021 ett budgetanslag, inkl. överförda medel från 2020, på totalt 5,5 mnkr. Till och med augusti 2021 har inga medel nyttjats, men hela beloppet prognostiseras nyttjas fram till årets slut. Dock har 3 mnkr upparbetats inom projektet avseende renovering av Vesslans kök, men dessa kostnader ligger i dagsläget bokfört inom Stadsbyggnads driftsbudget och ska därmed bokföras om till investeringsobjektet.

Exploateringsinvesteringar

Det beslutade budgetanslaget för exploateringsinvesteringar uppgår för 2021 till 159,3 mnkr inkl. överförda medel från 2020. Prognosen för exploateringsinvesteringar uppgår till 110 mnkr för 2021, vilket innebär en förbrukning på 69 %. Prognosen är en ökning med 20 mnkr jämfört mot prognos 1 och beror på att genomförandet av vissa projekt har prioriterats upp och därmed påbörjat projekteringsfasen tidigare. Pågående projekt att lyfta fram utifrån totalt investeringsbelopp eller pågående genomförande under året utgörs av Palmbohult, Östra Ringstorp, Kulturkvarteret, Tamarinden, Ladugårdsängen, Rynningeåsen, Norra Ormesta och Grönpepparen. Dock kommer inget av nämnda objekt helt avslutas/färdigställas under 2021.

Effekter av coronapandemin

I nedanstående tabell har prognosen för de främsta ekonomiska effekterna av coronapandemin sammanställts. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har fått både positiva och negativa ekonomiska effekter till följd av coronapandemin där den främsta effekten ses inom kollektivtrafiken och färdtjänsten där kostnaderna blivit lägre till följd av minskat resande. Sammanlagt uppvisas enligt prognosen en nettoeffekt på + 5,1 mnkr, vilket därmed bidrar till att minska den negativa prognosen.

Effekter av coronapandemin, belopp i miljoner kronor	Prognos 2021 helårseffekt	Kommentar
Ökad kostnad skötsel naturreservat	- 0,2 mnkr	Ökade kostnader för skötsel av kultur- och naturreservat till följd av ökat nyttjande under pandemin.
Lägre kostnader inom kollektivtrafiken för färdtjänsten	3,4 mnkr	Minskade kostnader för färdtjänsten pga minskat antal resor till följd av coronapandemin. Dock har färdtjänsten fortfarande en prognostiserad negativ avvikelse för resor på ca. 10 mnkr

Lägre kostnader för resor, kurser och konferenser	1 mnkr för resor, 0,5 mnkr för kurser och konferenser	Lägre kostnader prognostiseras för resor, kurser och konferenser jämfört mot vad som avsatts i budget
Ersättning för sjuklönekostnader	0,4 mnkr	Ersättning för sjuklönekostnader har utgått, men kostnaderna är dock lägre än 2019 som var ett normalår.

Effektivisering

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet tilldelades inför budget 2021 ett effektiviseringskrav på 1 026 tkr, vilket motsvarar 0,9 procent av 2021 års tilldelade budgetram. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet hade under 2020 ett riktat effektiviseringskrav för inköp som uppgick till 497 tkr samt kvarvarande effektiviseringskrav från tidigare år som uppgick till 48 tkr. Under 2020 hanterades effektiviseringskravet kopplat till inköp och tidigare års effektiviseringskrav genom vakanshållning av del av tjänst hos Naturvårdsenheten, Projektledningsenheten och Stadsmiljö- och Trafikenheten. Under 2021 behöver därmed även dessa åtgärder motsvarande 1,6 mnkr (1 571 tkr) hanteras via permanenta åtgärder.

Effektiviseringskravet för 2021 samt 2020 och tidigare har hanterats genom att:

- Säga upp hyresavtal för Mellringeförrådet 1,5 mnkr (1 483 tkr) (Avtal har sagts under 2020 och upphör hösten 2020)
- Säga upp tilläggsavtalet för kompletteringstrafiken 0,1 mnkr (100 tkr) (Avtal upphör 31/12 2020)

Ovanstående åtgärder har kunnat realiseras enligt plan och därmed gett önskad effekt för 2021. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har därmed hanterat 2021 års tilldelade effektiviseringskrav, samt vidtagit permanenta åtgärder för kvarvarande delar från 2020.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet behövde även under 2021 hantera merkostnaden för Office 365. Kostnad för Office 365 uppgår till 758 tkr och har hanterats enligt nedan:

- Andelen som avser intäktsfinansierad verksamhet såsom Exploatering, Bygglov och Detaljplan finansieras via intäkter.
- Andel som avser skattefinansierad verksamhet har i budget hanterats som ett generellt effektiviseringskrav och respektive verksamhet har hanterat merkostnaden inom befintlig budgetram.

Kostnaden har ännu ej debiterats, men medel för att hantera detta finns avsatt inom respektive verksamhets budget.

I kommunstyrelsens delårsrapport 1 uppmanades alla nämnder som prognostiserat negativ budgetavvikelse redovisa vidtagna åtgärder som en del i delårsrapport 2. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet prognostiserade vid delår 1 en negativ avvikelse på – 5,1 mnkr, vilken är densamma som uppdaterad prognos för delår 2 visar. Den negativa budgetavvikelsen vid delår 1 hänförs i sin helhet till kollektivtrafiken som prognostiserade en negativ budgetavvikelse på – 12,8 mnkr, varav färdtjänsten utgjorde 12 mnkr. Ett arbete pågår i samarbete med Region Örebro län kring att minska kostnaderna inom färdtjänsten samt att Programnämnd samhällsbyggnad beslutat om flera åtgärder som frigjort budgetutrymme som omfördelats till färdtjänstens budget, i syfte att minska den negativa avvikelsen.

Under 2021 syns en tydlig kostnadsminskning för färdtjänsten i och med en lägre kostnad per resa än på 5 år. Till viss del beror årets lägre utfall på ett minskat resande till följd av coronapandemin, men även bortsett från coronaffekt beräknas kostnaden per resa att minska, vilket indikerar på att arbetet som genomförts gett önskad effekt. Även om den negativa avvikelsen minskar är dock färdtjänsten även vid prognos 2 orsaken till Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets negativa prognos. Behov finns av budgetkompensation för färdtjänsten då avsaknad av princip för årlig budgetuppräknings saknas. Behovet avser både kompensation för att landa på en rimlig nivå för vad verksamheten kostar idag, men även att tydliggöra en princip för årlig budgetuppräknings till följd av ökade kostnader på grund av indexökningar, ökat resande etc. framåt. Möjligheten att omprioritera budgetmedel till färdtjänsten inom Programnämnd samhällsbyggnad bedöms inte som möjlig då det skulle ge för stora effekter på övriga verksamheter.

5.1 Enheternas delårsresultat och prognos

Enhet Belopp i tkr	Delår 2		Förbrukn delår 2 2021	Förändr 2020 - 2021 %	Bokslut	Budget	Prognos 1	Prognos 2	Avvikelse	Förändr %
	2020	2021			2020	2021	2021	2021	Budget - Prognos 2	2020-2021
Kollektivtrafik	-43 955	-36 854	81%	-16,2%	-63 189	-45 313	-58 073	-59 984	-14 671	-5%
Stadstrafik inkl flextrafik	-6 821	-5 533	66%	-18,9%	-9 319	-8 370	-9 114	-8 992	-622	-4%
Regiontrafik	-224	-3							#DIVISION!	
Färdtjänst	-36 910	-31 319	85%	-15,1%	-53 870	-36 943	-48 959	-50 992	-14 049	-5%
Mark	-9 185	-11 164	573%	21,5%	-2 804	-1 950	-4 174	-5 267	-3 317	88%
Markreserv, skog, naturvård, bostadsrätter	-16 866	-18 052	79%	7,0%	-27 437	-22 911	-24 035	-24 603	-1 692	-10%
Tomträtter	12 414	11 500	65%	-7,4%	18 631	17 694	16 594	16 069	-1 625	-14%
Kultur- och fritidsfastigheter	2 933	2 967	199%	1,2%	2 669	1 489	1 489	1 489	0	-44%
Lokalförsörjning	-7 666	-7 580	-426%	-1,1%	3 331	1 778	1 778	1 778	0	
Stadsbyggnad	-37 235	-36 785	52%	-1,2%	-67 883	-70 875	-65 781	-65 731	5 144	-3%
Nettokostnad	-90 375	-84 804	72%	-6%	-133 876	-118 138	-128 028	-130 982	-12 844	-2%
Varav justerat										
Nettokostnad (exkl. felaktigt bokförda poster)	-90 375	-84 804	72%	-6%	-133 876	-118 138	-128 028	-130 982	-12 844	-2%

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet uppvisar till och med augusti 2021 ett samlat utfall på – 84,8 mnkr. Utfallet innebär en förbrukning av aktuell budgettram 2021 med 72 % jämfört mot periodens riktvärde på 67 %. Utfallet innefattar dock felaktigt bokförda kostnader på ca. 3 mnkr som avser investering av Vesslans kök och ej ska belasta driftresultatet. Justerat för detta redovisas ett samlat utfall på 81,8 mnkr, vilket innebär en avvikelse mot periodens budget på – 3 mnkr samt att 69 % av total budget förbrukats. Den negativa avvikelsen hänförs främst till kollektivtrafiken som för perioden uppvisar en negativ avvikelse på cirka 6,8 mnkr. Även inom lokalförsörjning (LFE) uppvisas en negativ avvikelse för perioden motsvarande cirka 8,8 mnkr vilket beror på beslut om kompensation för hyresökning utifrån nya kommunala hyresmodellen för Våbo om (- 8 mnkr), vilket gör att kostnaden för tillfället belastar lokalförsörjningsverksamheten. Utöver detta beror avvikelsen också på periodiseringsfel av internhyror som ej debiterats ut mot verksamheterna samt ökade kostnader för skadegörelse. Inom bostadsrätterna beror avvikelsen främst på att cirka 3 mnkr avser upparbetade kostnader i underhållsprojekt avseende renovering Vesslans kök. Detta ska stämmas av under hösten då större delen avser investering.

Prognosen för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet visar på en negativ avvikelse på – 12,8 mnkr jämfört mot budget 2021 och avvikelserna fördelas sig mellan Stadsbyggnad +5,1 mnkr, mark – 3,3 mnkr samt kollektivtrafiken -14,7 mnkr, varav färdtjänsten utgör -14 mnkr.

5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling

RM1	Sum Kontogrupp	2020		2020		2021		2021		2021		Prognos Helår (Aug)	Avvikelse
		Bokslut	Ack utf augusti	Förbr%	Budget	Ack utf augusti	Förbr%	Förbr%	Helår (Aug)				
SPK Samhällsbyggnadsnämnd kollekti	3 Intäkter	2 347	2 356	124,0	1 900	1 235	65,0	1 800	-100				
SPK Samhällsbyggnadsnämnd kollekti	4 Inköp tillg o vhet samt bidrag	-45 417	-16 833	55,1	-31 272	-24 216	77,4	-41 221	-9 949				
SPK Samhällsbyggnadsnämnd kollekti	6A Lokallyror	-150	-100	32,8	-305	-150	49,2	-200	105				
SPK Samhällsbyggnadsnämnd kollekti	6B Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-1 419	-1 010	92,3	-1 075	-1 166	108,4	-1 889	-814				
SPK Samhällsbyggnadsnämnd kollekti	7 Övriga kostnader	-18 804	-28 368	183,9	-14 561	-12 557	86,2	-18 474	-3 913				
Summa Kollektivtrafik		-63 443	-43 956	96,6	-45 313	-36 854	81,3	-59 984	-14 671				
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	3 Intäkter	1 300 877	863 832	67,5	1 341 351	904 268	67,4	1 340 887	-464				
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	4 Inköp tillg o vhet samt bidrag	-63 938	-42 089	65,6	-62 726	-37 648	60,0	-61 046	1 680				
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	5 Personalkostnader	0	-37	#DIVISION/0!	0	0	#DIVISION/0!	0	0				
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	6A Lokallyror	-1 155 173	-780 017	67,5	-1 212 933	-820 702	67,7	-1 212 933	0				
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	6B Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-70 968	-41 955	65,3	-66 919	-48 673	72,7	-71 113	-4 195				
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	7 Övriga kostnader	-13 604	-8 920	417,2	-724	-8 356	1 154,1	-1 062	-338				
SPM Samhällsbyggn nmd Mark Fastigh	8 Finansiella intäkter	0	0	#DIVISION/0!	0	-55	#DIVISION/0!	0	0				
Summa Mark		-2 806	-9 186	131,5	-1 950	-11 165	572,5	-5 267	-3 317				
SPN Programnämnd Samhällsbyggnad	3 Intäkter	152 500	102 081	75,0	140 168	105 618	75,4	146 198	6 030				
SPN Programnämnd Samhällsbyggnad	4 Inköp tillg o vhet samt bidrag	-84 512	-56 699	70,4	-76 971	-59 244	77,0	-79 734	-2 763				
SPN Programnämnd Samhällsbyggnad	5 Personalkostnader	-90 831	-57 753	58,8	-106 379	-60 553	56,9	-95 199	11 181				
SPN Programnämnd Samhällsbyggnad	6A Lokallyror	-9 703	-6 609	66,0	-8 364	-5 484	65,6	-8 206	158				
SPN Programnämnd Samhällsbyggnad	6B Entrpr,fastighetskostn, övr. m	-18 278	-9 548	488,2	-1 953	-6 963	356,5	-7 679	-5 726				
SPN Programnämnd Samhällsbyggnad	7 Övriga kostnader	-14 215	-8 709	48,5	-17 376	-10 160	58,5	-21 111	-3 735				
Summa Stadsbyggnad		-65 040	-37 238	51,3	-70 875	-36 785	51,9	-65 731	5 145				
Summa programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet		-131 289	-90 380	72	-118 139	-84 805	72	-130 982	-12 843				

Differensen inom kollektivtrafiken mellan 2020 och 2021 för både kostnader och intäkter hänförs till största del till den pågående coronapandemin och minskat antal resor för perioden jan-augusti, vilket därmed lett till lägre kostnader för perioden. De reducerade kostnaderna inom kollektivtrafiken beror även på det nya kollektivtrafiksavtalet som Region Örebro län (RÖL) tecknat och som trädde i kraft 1 juli 2020, vilket även det haft effekt på att minska kostnaden per resa.

Inom mark återfinns lokalförsörjning samt den kommunala markreserven och andra egenägda fastigheter, dessa enheter medför att intäkterna kan variera mellan åren. Dock finns det en motsvarande kostnad för hyror då dessa enheter ska vara kostnadsneutrala för mark vilket är den största avvikelsen mellan 2020 och 2021.

Differensen inom Stadsbyggnad för intäkter mellan 2020 och 2021 hänförs till att under 2020 fanns det ersättning för dold moms som inte hade fördelats ut till verksamheterna som hyr lokaler från den kommunala lokalförsörjningen. Exklusive ersättning för den dolda momsen finns ingen större avvikelsen mellan åren. Skillnader inom kontogrupp 4 hänförs till lägre interna kostnader vilket är en fördelning mellan Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet och Byggnadsnämnden samt internfördelning inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

5.3 Investeringar

Investeringsprognos Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet 2021

Det beslutade budgetanslaget för investeringar 2021 inklusive överförda medel från 2020 för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet uppgår till 380,7 mnkr varav 96,3 mnkr överfört från 2020. Det totala utfallet till och med augusti 2021 uppgår till 127,6 mnkr vilket motsvarar en förbrukning på 34 % av det totala skattefinansierade investeringsanslaget. Den samlade investeringsprognosen för de skattefinansierade investeringar uppgår till 309,1 mnkr vilket motsvarar en förbrukning på 81 % av den totala investeringsbudgeten för 2021.

Trafik- och miljöinvesteringar

Trafik- och miljöinvesteringar	Budget 2021	Delår 1 2021	Delår 2 2021	Delår 2 2021 Förbr i %	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Avvikelse budget- prognos	Förbr av budget 2021 enl. prognos 2
Gatuinvesteringar								
Trafikinvesteringar	-20 268	-807	-2 319	11%	-20 468	-19 133	1 135	94%
Kollektivtrafik	-39 057	-3 753	-27 619	71%	-37 922	-40 035	-978	103%
Stadsmiljö	-8 251	0	-110	1%	-2 246	-8 097	154	98%
City	-14 776	-351	-1 754	12%	-15 263	-9 776	5 000	66%
Skattefinansierade exploateringsinvesteringar	-27 053	-81	-86	0%	-27 053	-25 110	1 943	93%
Summa gatuinvesteringar	-109 405	-4 992	-31 889	29%	-102 952	-102 151	7 254	93%
Kulturmiljövärdinvesteringar								
Kulturmiljövärdinvesteringar	-10 800	0	-21	0%	-4 900	-10 750	50	100%
Naturvärdinvesteringar								
Naturvärdinvesteringar	-5 950	2 791	771	-13%	-5 600	-5 950	0	100%
Miljöinvesteringar								
Åstaden	-1 483	0	-240	16%	-1 483	-540	943	36%
Totalt trafik- och miljöinvesteringar	-127 638	-2 201	-31 379	25%	-114 935	-119 391	8 247	90%

Det beslutade investeringsbudgeten för trafik- och miljöinvesteringar uppgår till 127,6 mnkr för 2021, varav 62,8 mnkr är överförda medel från 2020. Totalt har 25 % av investeringsanslaget förbrukats till och med augusti medan den prognostiserade förbrukningen för 2021 uppgår till 90 %.

Fastighetsinvesteringar 2021

Fastighetsinvesteringar	Budget 2021	Delår 1 2021	Delår 2 2021	Delår 2 2021 Förbr i %	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Avvikelse budget- prognos	Förbr av budget 2021 enl. prognos 2
LFE								
Lokalförsörjning	0	-4	0	0%	-2 000	0	0	0%
Bostadsrätter	-5 500	0	0	0%	-4 100	-4 100	1 400	75%
Summa LFE	-5 500	-4	0	0%	-6 100	-4 100	1 400	75%
Fastigheter								
Kultur- & fritidsfastigheter	-41 566	-3 642	-7 606	18%	-41 556	-33 266	8 300	80%
Markreserv	-16 707	-2 486	-5 283	32%	-14 707	-12 326	4 381	74%
Förvärv och försäljning fastighet	-30 000	-34	-12 786	43%	-30 000	-30 000	0	100%
Summa mark- och fastighet	-88 273	-6 162	-25 675	29%	-86 263	-75 592	12 681	86%
Totalt fastighetsinvesteringar	-93 773	-6 166	-25 675	27%	-92 363	-79 692	14 081	85%

Det beslutade budgetanslaget för fastighetsinvesteringar för 2021 uppgår till 93,7 mnkr, varav 33,4 mnkr är överförda medel från 2020. Till och med delårsrapport 2 har 27 % av den totala investeringsbudgeten använts och totalt förväntas 85 % av investeringsbudgeten för 2021 att nyttas.

Exploateringsinvesteringar 2021

Exploateringsinvesteringar	Budget 2021	Delår 1 2021	Delår 2 2021	Delår 2 2021 Förbr i %	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Avvikelse budget- prognos	Förbr av budget 2021 enl. prognos 2
Exploateringsinvesteringar								
Exploateringsinvesteringar	-159 282	-19 496	-70 518	44%	-90 000	-110 000	49 282	69%
Totalt exploateringsinvesteringar	-159 282	-19 496	-70 518	44%	-90 000	-110 000	49 282	69%

Den beslutade investeringsbudgeten för exploateringsinvesteringar för 2021 uppgår till 159,3 mnkr, och inga medel har överförts från 2020. Vid delårsrapport 2 har 44 % av det totala investeringsanslaget för 2021 använts och prognosen visar på att totalt 69 % av investeringsanslaget för 2021 kommer att användas, vilket är en ökning med 20 mnkr jämfört mot prognos 1.

6. Fem år i sammandrag

	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021
Befolkning					
Totalt antal invånare, Örebro kommun	150 291	153 367	155 696	156 361	156 888
- Kvinnor	75 864	77 360	78 468	78 771	-
- Män	74 427	76 007	77 228	77 590	-
Anställda inom Stadsbyggnad					
Antal tillsvidareanställda, årsarbetare (heltal)	135	140	141	145	148
- Kvinnor	80	86	82	84	85
- Män	55	54	59	61	63
Antal visstidsanställda, årsarbetare (heltal)	11	12	8	11	13
- Kvinnor	8	8	4	5	10
- Män	3	4	4	6	3
Antal timavlönade, årsarbetare (heltal)	1,4	1,1	0,7	0,9	0,4
- Kvinnor	1,2	0,8	0,2	0,2	0,2
- Män	0,2	0,3	0,5	0,7	0,2
Fysisk planering, antal (BN)					
Total mängd lovbeslut	980	901	885	968	1 000
Mark och exploatering (PNS)					
Sålda tomter småhus	19	29	15	25	22
Sålda tomter flerbostadshus	16	2	6	7	8
Sålda tomter verksamhet	12	12	8	11	17
Antal byggklara småhustomter för försäljning	12	2	15	10	13
Naturvård (PNS)					
Antal kommunala natur- och kulturresevat	18	18	19	21	21
Kollektivtrafik (PNS)					
Stadstrafik					
Antal resor, tusental	8 000	8 156 476	8 721 500	5 000 000	Minskar / =
Flextrafik, resandeutveckling	20 986	21 261	21 043	10 197	Minskar / =
Färdtjänst (PNS)					
Antal tillstånd	4 395	4 441	4 814	3 880	Ökar
Antal resor inkl riksfärdtjänst	201 683	206 909	217 035	150 713	Ökar / =
Färdtjänstkostnad	52 000	41 439	50 228	42 922	Minskar

7. Indikatorlista

Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 1	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021	Målvärde 2021
Antal genomförda medborgardialoger (nytt mått, mätthistorik saknas)	18	55	13	Mäta
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 2	Utfall 2019	Utfall 2020		Målvärde 2020
Såld verksamhetsmark, kvadratmeter	141 157	217 524	243 100	200 000
Såld kontorsmark, kvadratmeter (nytt mått, mätthistorik saknas)	0	7 000	5 600	5 000
Detaljplanlagd verksamhetsmark (laga kraft), kvadratmeter, ny indikator	-	-	0	200 000
Planreserv kommunalägd verksamhetsmark, ha, ny indikator	-	-	115	Mäta
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 4	Utfall 2019	Utfall 2020		Målvärde 2020
Antal personer i tomtkö/antal sålda tomter per år	1174/15 =78	1386/25 =55	1721/22 =78	Mäta
Antal sålda tomter småhus	15	25	22	Öka
Antal sålda tomter flerbostadshus	6	7	8	10
Antal byggklara småhustomter till försäljning	15	10	13	Öka
Markreserv, balansvärde (hektar)	11 659	11 753	11 619	Mäta
Antal nya bostäder som ska produceras på såld mark	336	570	503	500
Behov av nyproducerade bostäder utifrån befolkningsökning (befolkningsökning/2 personer per bostad)	2 116/2 =1 058	643/2= 321	500/2= 250	1 000
Antal bostäder i planreserv på kommunalägd mark (ny indikator, mätthistorik saknas)	-	-	4 000	Mäta
Utfall antal nyproducerade bostäder	800	809	800	1 000
Antal bostäder på kommunalägd mark i lagakraftvunna detaljplaner (ny indikator mätthistorik saknas)	-	-	75	700
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 5	Utfall 2019	Utfall 2020		Målvärde 2020
Antal åtgärder för vattenlevande organismer	0	2	5	3
Antal hektar – långsiktigt skydd/restaurerats för att få höga miljövärden (ett års fördröjning)	863	903	944	Öka
Antal kommunala natur- och kulturresevat	19	21	21	21
Utveckling cykeltrafik (passager/dygn)	13 200	16 400	Ökar	Öka
Utveckling biltrafik (passager/dygn)	138 700	139 200	Ökar / =	Inte öka
Antal påstigande i kollektivtrafik (stadstrafik)	8 721 500	5 000 000	Minskar / =	Öka
Indikatorer för att följa utveckling inom målområde 6	Utfall 2019	Utfall 2020		Målvärde 2020
Andel enheter med HME-värde på minst 78%	36	66,7	Redovisas i årsberättelse	Öka
Andel chefer som har mellan 10-30 medarbetare (%)	43	58	50	Öka
HME-index	73	76	Redovisas i årsberättelse	Öka
-kvinnor	72	74	-"-	Öka
-män	75	78	-"-	Öka
Ekonomisk ramavvikelse för PN, mnkr (exkl reavinst mark)	-27,1	-6,3	-12,8	>/=0
- varav Stadsbyggnad	6,3	7,5	5,1	>/=0

